

**Z A K O N
O SOCIJALNOJ I DJEČIJOJ ZAŠTITI**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Prava iz socijalne i dječije zaštite i obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite ostvaruju se pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Djelatnost

Član 2

Socijalna i dječija zaštita je djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku.

Ostvarivanje javnog interesa

Član 3

Socijalna i dječija zaštita je djelatnost od javnog interesa.

Ostvarivanje javnog interesa u socijalnoj i dječijoj zaštiti obezbjeđuju Crna Gora (u daljem tekstu: država) i lokalna samouprava (u daljem tekstu: opština), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Cilj socijalne i dječije zaštite

Član 4

Socijalna i dječija zaštita ima za cilj unapređenja kvaliteta života i osnaživanja za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice.

U ostvarivanju ciljeva socijalne i dječije zaštite, posebno se štite:

- 1) dijete:
 - a) bez roditeljskog staranja;
 - b) čiji roditelj nije u stanju da se o njemu stara;
 - c) sa smetnjama i teškoćama u razvoju;
 - d) u sukobu sa zakonom;

- e) koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva;
- f) koje je žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva;
- g) žrtva trgovine ljudima;
- h) kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava;
- i) koje se zatekne van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja;
- j) trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- k) samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- l) kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

2) odraslo i staro lice:

- a) sa invaliditetom;
- b) koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva;
- c) koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva;
- d) žrtva trgovine ljudima;
- e) koje je beskućnik;
- f) trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- g) samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- h) kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Lica koja ostvaruju prava

Član 5

Prava po ovom zakonu mogu ostvariti crnogorski državljani sa prebivalištem na teritoriji države.

Prava iz socijalne i dječije zaštite utvrđena ovim zakonom i međunarodnim ugovorom može ostvariti lice koje ima status stranca sa odobrenim privremenim boravkom i stalnim nastanjenjem u državi, u skladu sa posebnim zakonom.

Odgovornosti za zadovoljenje životnih potreba

Član 6

Svako je dužan da radom, prihodima i imovinom stvori uslove za zadovoljavanje životnih potreba, kao i za sprečavanje socijalne isključenosti članova porodice, posebno djece i drugih članova, koji nijesu u mogućnosti da se sami o sebi brinu.

Principi socijalne i dječije zaštite

Član 7

Socijalna i dječija zaštita se zasniva na principima:

- 1) **Uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječije zaštite** koje se zasniva na socijalnoj pravdi, odgovornosti i solidarnosti, koja se pruža uz poštovanje fizičkog i psihičkog integriteta, bezbjednosti, kao i uz uvažavanje moralnih, kulturnih i religijskih ubjeđenja, u skladu sa zajemčenim ljudskim pravima i slobodama.
- 2) **Zabrane diskriminacije** korisnika po osnovu rase, pola, starosti, nacionalne pripadnosti, socijalnog porijekla, seksualne orijentacije, vjeroispovijesti, političkog, sindikalnog ili drugog opredjeljenja, imovnog stanja, kulture, jezika, invaliditeta, prirode socijalne isključenosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili drugog ličnog svojstva.
- 3) **Informisanja korisnika** o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene.
- 4) **Individualnog pristupa** korisniku u pružanju prava iz socijalne i dječije zaštite.
- 5) **Aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječije zaštite** koji se zasniva na učestvovanju u procjeni stanja i potreba i odlučivanju o korišćenju potrebnih usluga.
- 6) **Uvažavanja najboljeg interesa korisnika** u ostvarivanju prava iz socijalne i dječije zaštite.
- 7) **Prevenције institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju** uvijek kada za to postoje uslovi u njihovim domovima ili lokalnoj zajednici kroz vaninstitucionalne oblike zaštite, koje osiguravaju različiti pružaoci usluga, sa ciljem poboljšanja kvaliteta života korisnika i njegove socijalne uključenosti.
- 8) **Pluralizma usluga i pružalaca usluga** socijalne i dječije zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima propisanim zakonom.
- 9) **Partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou** u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevencije institucionalizacije.

10) **Transparentnosti** u pogledu informisanja javnosti o socijalnoj i dječijoj zaštiti u sredstvima javnog informisanja, kao i na druge načine, u skladu sa zakonom.

Zabranjena postupanja zaposlenih

Član 8

U ustanovi, odnosno kod drugog pružaoca usluga socijalne i dječije zaštite zaposlenom je zabranjen svaki oblik nasilja nad djetetom, odraslim i starim licem, fizičko, emocionalno i seksualno zlostavljanje, iskorištavanje korisnika, zloupotreba povjerenja ili moći koju uživa u odnosu na korisnika, zanemarivanje korisnika i druga postupanja koja narušavaju zdravlje, dostojanstvo i razvoj korisnika.

Pravo na zaštitu ličnih podataka

Član 9

Korisnik ima pravo na zaštitu ličnih podataka iz dokumentacije koja se obrađuje za potrebe izvještaja, odnosno za evidencije, uključujući i one koje se tiču njegove ličnosti, ponašanja i porodičnih okolnosti i načina korišćenja prava iz socijalne i dječije zaštite.

U pogledu zaštite ličnih podataka korisnika primjenjuju se propisi o zaštiti podataka o ličnosti.

Pravo na podnošenje pritužbe

Član 10

Korisnik socijalne i dječije zaštite koji nije zadovoljan pruženom uslugom, postupkom ili ponašanjem pružaoca usluge može podnijeti pritužbu organu državne uprave nadležnom za poslove socijalnog staranja (u daljem tekstu: nadležni organ državne uprave).

Prava iz socijalne i dječije zaštite

Član 11

Prava iz socijalne i dječije zaštite su:

- 1) osnovna materijalna davanja;
- 2) usluge socijalne i dječije zaštite.

Postupak

Član 12

U postupku za ostvarivanje prava po ovom zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Obavljanje socijalne i dječije zaštite

Član 13

Djelatnost socijalne i dječije zaštite obavljaju ustanove socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: ustanove), u skladu sa ovim zakonom.

Ustanova iz stava 1 ovog člana može se osnovati kao javna ili privatna.

Ako ustanovu osniva više subjekata, međusobna prava i obaveze osnivača uređuju se ugovorom.

Određene poslove socijalne i dječije zaštite može obavljati i drugi oblik organizovanja, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite

Član 14

Sredstva za obavljanje djelatnosti i ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite, obezbjeđuju se u skladu sa ovim zakonom.

Vođenje evidencije

Član 15

O korisnicima, pravima i pružaocima usluga vodi se evidencija, u skladu sa ovim zakonom.

Korišćenje prava

Član 16

Prava iz socijalne i dječije zaštite su lična i ne mogu se prenositi.

Materijalno davanje koje se ostvaruje po osnovu ovog zakona ne može biti predmet obezbjeđenja ili prinudnog izvršenja.

Strateška dokumenta

Član 17

Socijalna i dječja zaštita ostvaruje se u skladu sa strateškim dokumentima, kojima se utvrđuju dugoročni ciljevi i prioriteti razvoja socijalne i dječije zaštite.

Strateška dokumenta iz stava 1 ovog člana čine programi koje je potrebno realizovati u cilju unaprijeđenja socijalne i dječje zaštite.

Strategije iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) i opština.

Programe iz stava 2 ovog člana mogu realizovati država, opština i pružaoci usluga.

Sredstva za finansiranje programa iz stava 2 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta države, opštine i pružalaca usluga.

Rodna senzitivnost jezika

Član 18

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevamo iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 19

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **mjere i programi** socijalne i dječje zaštite su aktivnosti koje obuhvataju prava iz socijalne i dječje zaštite, s ciljem unapređenja kvaliteta života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba kao i njihovog aktivnog uključivanja u društvo;
- 2) **pružalac usluge** je ustanova, drugi oblik organizovanja i fizičko lice, za koju nadležni organ državne uprave utvrdi da ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti i izda licencu za obavljanje djelatnosti;
- 3) **licenca** je javna isprava, kojom se potvrđuje da pružalac usluge, odnosno stručni radnik ispunjava utvrđene uslove i standarde za pružanje određenih usluga, odnosno obavljanja stručnih poslova u oblasti socijalne i dječje zaštite;
- 4) **korisnik** je pojedinac i porodica, koji su ostvarili pravo iz socijalne i dječje zaštite, odnosno za koje se sprovodi postupak za ostvarivanja prava;
- 5) **poslodavac** je domaće ili strano pravno lice, odnosno dio pravnog lica ili fizičko lice, koje sa zaposlenim zaključuje ugovor o radu;
- 6) **dijete** je lice do navršene 18 godine života;
- 7) **mladi** su lica do navršene 26 godine života;
- 8) **porodicu** čine bračni, odnosno vanbračni drugovi i djeca (bračna, vanbračna, usvojena i pastorčad) i srodnici u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva, kao i srodnici u pobočnoj liniji uključujući i druge srodnike koji zajedno žive; dijete koje ne živi u porodici ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje i bračni drug bez obzira gdje živi;

9) **nesposoban za rad** je:

- dijete;
- dijete, koje nije na redovnom školovanju, ako je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod za zapošljavanje);
- lice kod koga je utvrđena nesposobnost za rad, u skladu sa ovim zakonom;
- lice koje je navršilo 67 godina života.

10) **samohrano lice** je:

- roditelj koji je razveden ili je drugi roditelj umro ili je nepoznat, a izdržava dijete, odnosno vrši produženo roditeljsko pravo, u skladu sa zakonom, do zasnivanja bračne ili vanbračne zajednice;
- punoljetno lice nesposobno za rad, koje nema srodnike koji su po zakonu kojim se uređuju porodični odnosi dužni da ga izdržavaju ili ima srodnike koji nijesu u mogućnosti da ga izdržavaju.

11) **lice sa invaliditetom** je lice koje ima dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili senzorna oštećenja koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu otežati puno i efektivno učešće ovih lica u društvu na osnovu jednakosti sa drugima;

12) **beskućnik** je lice koje nema imovinu i sredstava za život, usled čega je prinuđeno da boravi na otvorenom prostoru i živi na ulici;

13) **Individualni plan usluga** je plan promjena životne situacije ili ponašanja korisnika utvrđen na osnovu sveobuhvatne procjene potreba, poteškoća i resursa, u dogovoru sa korisnikom, usmjeren prema odabranim ciljevima, a u svrhu prevlaziženja nepovoljnih životnih okolnosti i sprovodi se, prati i preispituje zajedno sa korisnikom, članovima njegove porodice, pružaocima usluga i drugim licima značajnim za korisnika.

14) **individualni plan aktivacije** je sporazum između centra za socijalni rad i korisnika materijalnog obezbjeđenja o aktivnom prevazilaženju njegove nepovoljne socijalne situacije;

15) **prihod** je primanje koje ostvaruje pojedinac, odnosno porodica po bilo kom osnovu;

16) **nepokretna imovina** je stan, stambena zgrada, poslovni prostor, poljoprivredno zemljište (oranica, bašta, voćnjak, vinograd, livada i pašnjak), privredne šume u skladu sa zakonom i dr.;

17) **pokretna imovina** je motorno vozilo, stočni fond, poljoprivredna i građevinska mehanizacija i druga sredstva za rad i poslovanje.

II. OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Osnovna materijalna davanja

Član 20

Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti su:

- 1) materijalno obezbjeđenje;
- 2) lična invalidnina;
- 3) dodatak za njegu i pomoć;
- 4) zdravstvena zaštita;
- 5) troškovi sahrane;
- 6) jednokratna novčana pomoć.

Država može obezbijediti i druga materijalna davanja u socijalnoj zaštiti, u skladu sa materijalnim mogućnostima.

Bliže uslove za ostvarivanje prava iz stava 1 tač.1, 2, 3, 5 i, 6 i stava 2 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Materijalno obezbjeđenje

Član 21

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti pojedinac, odnosno porodica, ako je pojedinac, odnosno član porodice:

- 1) nesposoban za rad;
- 2) sposoban za rad, pod uslovom da je:
 - trudnica;
 - samohrani roditelj;
 - roditelj koji izdržava dijete, odnosno roditelj koji vrši produženo roditeljsko pravo, u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi;
 - lice koje je završilo školovanje po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći ili posebnom obrazovnom programu;
 - lice poslije navršene 18 godine života, ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje;
 - dijete bez roditeljskog staranja, odnosno lice, koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja, do zasnivanja radnog odnosa na vrijeme duže od šest mjeseci.

Pravo iz stava 1 tačka 2 al. 2 i 3 ovog člana pripada usvojiocu, staraocu, hranitelju, odnosno licu kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje.

Lice iz stava 1 tačka 2 alineja 4 ovog člana može ostvariti pravo na materijalno obezbjeđenje najduže pet godina od dana završetka školovanja.

Lice iz stava 1 tačka 2 alineja 6 ovog člana može ostvariti pravo na materijalno obezbjeđenje najduže pet godina od dana prestanka smještaja u ustanovu, porodičnog smještaja-hraniteljstva, odnosno prestanka starateljstva.

Osnov za ostvarivanje materijalnog obezbjeđenja

Član 22

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti pojedinac odnosno porodica iz člana 21 ovog zakona, pod uslovom da:

1) visina prosječnih mjesečnih prihoda iz prethodnog kvartala ne prelazi osnov za ostvarivanje prava za:

- pojedinca	63.50 €;
- porodicu sa dva člana	76.20 €;
- porodicu sa tri člana	91.50 €;
- porodicu sa četiri člana	108.00 €;
- porodicu sa pet i više članova	120.70 €.

2) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi poslovni prostor;

3) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi stan ili stambenu zgradu u obimu većem od:

- jednosobnog stana za pojedinca;
- dvosobnog stana za porodicu sa dva ili tri člana;
- trosobnog stana za porodicu sa četiri ili više članova.

4) nema u vlasništvu zemljište u gradskom ili prigradskom građevinskom rejonu;

5) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi poljoprivredno zemljište, odnosno privredne šume u površini većoj od:

- 20 ari za pojedinca;
- 30 ari za porodicu sa dva člana;
- 40 ari za porodicu sa tri člana;
- 50 ari za porodicu sa četiri člana;
- 60 ari za porodicu sa pet i više članova;
- ili nema u vlasništvu, odnosno ne koristi drugo zemljište u površini većoj od 2 ha.

6) je pojedinac, odnosno član porodice sposoban za rad, a prijavljen je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, u skladu sa posebnim zakonom;

7) centar za socijalni rad utvrdi da lice koje je dužno da daje izdržavanje nije u mogućnosti da izdržava lice nesposobno za rad, u skladu sa ovim zakonom;

8) pojedinac, odnosno član porodice nije odbio ponuđeno zaposlenje ili stručno

osposobljavanje, prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od odbijanja protekla najmanje jedna godina;

9) pojedincu, odnosno članu porodice nije prestao radni odnos izjavom njegove volje, njegovom saglasnošću ili njegovom krivicom, zbog disciplinske ili krivične odgovornosti, osim ako je od prestanka radnog odnosa protekla najmanje jedna godina ili ako je po prestanku radnog odnosa nastupila nesposobnost za rad;

10) pojedincu, odnosno članu porodice nije prestao radni odnos sporazumnim raskidom sa isplatom otpremnine u iznosu većem od deset prosječnih mjesečnih zarada sa porezima i doprinosima u državi, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od sporazumnog raskida radnog odnosa i isplate otpremnine proteklo najmanje tri godine;

11) pojedinac, odnosno član porodice nije ostvario pravo na otpremninu po osnovu prestanka radnog odnosa, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od ostvarivanja prava proteklo najmanje šest mjeseci;

12) pojedinac, odnosno član porodice nije otuđio nepokretnu imovinu ili se odrekao prava na nasljeđivanje imovine iz tač. 2, 3, 4 i 5 ovog člana, osim ako je od otuđenja ili odricanja proteklo najmanje tri godine;

13) pojedinac odnosno član porodice nije vlasnik stočnog fonda, poljoprivredne i građevinske mehanizacije i drugih sredstava za rad i poslovanje;

14) pojedinac, odnosno član porodice nije vlasnik motornog vozila, osim motornog vozila koje služi za prevoz pojedinca ili člana porodice, korisnika dodatka za njegu i pomoć;

15) pojedinac, odnosno član porodice nije zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, osim sa centrom za socijalni rad.

Za porodice koje imaju člana korisnika dodatka za njegu i pomoć, obim stambenog prostora iz stava 1 tačka 3 al. 1 i 2 ovog člana se uvećava za sobu.

Prihodi koji se ne smatraju prihodima u postupku ostvarivanja obezbjeđenja

materijalnog

Član 23

U postupku ostvarivanja materijalnog obezbjeđenja, prihodom pojedinca, odnosno člana porodice ne smatra se: lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, dodatak za djecu, naknada za novorođeno dijete, odnosno naknada po osnovu rođenja djeteta za lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i redovnog studenta ostvarena u skladu sa ovim zakonom; primanja po osnovu nagrade; otpremnina pri odlasku u penziju; jednokratna novčana pomoć; naknada za otklanjanje posljedica od elementarnih nepogoda; primanje po osnovu učničkog i studentskog standarda naknada po osnovu smrti člana porodice; davanje koje se odnosi na obavezu izdržavanja lica koje ne živi u porodici; naknada za lica sa invaliditetom koje je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje; novčana naknada licu koje je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, a roditelj je lica koje u skladu sa ovim zakonom ostvaruje pravo na ličnu invalidninu, prihodi članova porodice ostvareni u prethodnom kvartalu po osnovu zarade, naknade zarade i penzije, ako poslije prestanka ostvarivanja tih prihoda podnesu zahtjev centru za socijalni rad.

Mogućnost izdržavanja

Član 24

Ako lice koje je nesposobno za rad ima srodnika sa kojim ne živi u porodici, a koji je, u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, dužan da daje izdržavanje, kod utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje prethodno će se utvrditi mogućnost srodnika da daje izdržavanje, u skladu sa ovim zakonom ako ta obaveza nije utvrđena odlukom suda.

Srodnik je u mogućnosti da daje izdržavanje, u smislu stava 1 ovog člana, ako:

- prosječni mjesečni prihodi porodice iz prethodnog kvartala prelaze petostruki osnov utvrđen članom 22 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
- ima u vlasništvu, odnosno koristi poslovni prostor utvrđen članom 22 stav 1 tačka 2 ovog zakona;
- ima u vlasništvu, odnosno koristi stan, odnosno stambenu zgradu u obimu većem od dvostrukog obima utvrđenog članom 22 stav 1 tačka 3 ovog zakona;
- ima u vlasništvu zemljište u gradskom ili prigradskom građevinskom reonu utvrđen članom 22 stav 1 tačka 4 ovog zakona;
- ima u vlasništvu, odnosno koristi poljoprivredno zemljište, odnosno šume, odnosno drugo zemljište u površini većoj od petostrukog obima utvrđenog članom 22 stav 1 tačka 5 ovog zakona.

Utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje neposrednim uvidom

Član 25

Izuzetno od člana 22 ovog zakona, ovlašćeno lice centra za socijalni rad može radi ostvarivanja prava na materijalno obezbjeđenje, predložiti da se izvrši neposredan uvid od strane komisije centra za socijalni rad ako su svi članovi porodice nesposobni za rad, odnosno ako je samohrano lice.

Komisiju iz stava 1 ovog člana imenuje direktor centra za socijalni rad iz reda zaposlenih.

Komisija iz stava 2 ovog člana daje nalaz i mišljenje da li porodica, odnosno član porodice ima potrebu za materijalnim obezbjeđenjem.

Pravo na materijalno obezbjeđenje za porodicu iz stava 1 ovog člana može se priznati za period od tri mjeseca, uz obavezu preispitivanja po službenoj dužnosti.

Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja iz stava 3 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Izuzetak za utvrđivanje prestanka prava na materijalno obezbjeđenje

Član 26

Centar za socijalni rad će donijeti rješenje o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje pojedincu ili porodici, ako praćenjem materijalnih i drugih socijalnih uslova, komisija centra za socijalni rad ocijeni da su ti uslovi znatno povoljniji od onih koji se mogu obezbijediti na osnovu prava na materijalno obezbjeđenje.

Komisiju iz stava 1 ovog člana imenuje direktor centra za socijalni rad iz reda zaposlenih.

Komisija iz stava 2 ovog člana daje nalaz i mišljenje o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje.

Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja iz stava 3 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Odgovornost za zadovoljenje sopstvenih životnih potreba

Član 27

Pojedinac koji je sposoban za rad, u skladu sa propisima kojima se uređuju radni odnosi i penzijsko i invalidsko osiguranje, odnosno profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje lica sa invaliditetom, ima pravo i dužnost da učestvuje u aktivnostima koje omogućavaju prevazilaženje njegove nepovoljne socijalne situacije, odnosno u sprovođenju mjera kojima se obezbjeđuje njegova socijalna uključenost.

Centar za socijalni rad može, na osnovu individualnog plana aktivacije, zaključiti sporazum sa korisnikom materijalnog obezbjeđenja o aktivnom prevazilaženju njegove nepovoljne socijalne situacije, koji sadrži aktivnosti i obaveze korisnika, kao i prestanak prava na materijalno obezbjeđenje u slučaju neopravdanog neizvršavanja obaveza iz sporazuma.

Sadržinu i oblik individualnog plana aktivacije propisuje nadležan organ državne uprave.

Prava i dužnosti u vezi sa zapošljavanjem radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja

Član 28

Centar za socijalni rad i Zavod za zapošljavanje dužni su da međusobno sarađuju u sprovođenju mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje.

Centar za socijalni rad dužan je da Zavodu za zapošljavanje dostavi obavještenje o priznatom pravu na materijalno obezbjeđenje za nezaposlenog radno sposobnog korisnika, u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o priznavanju prava.

Zavod za zapošljavanje je dužan da u roku od osam dana od dana saznanja obavijestiti centar za socijalni rad, ukoliko se radno sposobni korisnik prava na materijalno obezbjeđenje zaposli, odbije ponuđeno zaposlenje, osposobljavanje, prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju.

Način sprovođenja mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja, utvrđuje posebnim aktom nadležni organ države uprave.

Ograničeno trajanje materijalnog obezbjeđenja

Član 29

Roditeljima sposobnim za rad, koji izdržavaju dijete, izuzev ako je dijete korisnik dodatka za njegu i pomoć, pripada materijalno obezbjeđenje u trajanju do devet mjeseci u toku jedne godine, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je jedan od roditelja na školovanju, obuci ili nekoj drugoj vrsti socijalnog angažovanja u skladu sa individualnim planom aktivacije, smatra se licem nesposobnim za rad u pogledu trajanja prava na materijalno obezbjeđenje.

Roditelji iz stava 1 ovog člana mogu ostvariti pravo na materijalno obezbjeđenje, po isteku tri mjeseca od dana prestanka prava na materijalno obezbjeđenje, ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Ugovor o doživotnom izdržavanju

Član 30

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti lice kod koga je utvrđena nesposobnost za rad, u skladu sa ovim zakonom, odnosno lice koje je navršilo 67 godina života, a koje ima imovinu, ukoliko sa centrom za socijalni rad zaključi ugovor o doživotnom izdržavanju u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Visina materijalnog obezbjeđenja

Član 31

Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu koja nema prihod iznosi mjesečno i to za:

- pojedinca	63.50 €;
- porodicu sa dva člana	76.20 €;
- porodicu sa tri člana	91.50 €;
- porodicu sa četiri člana	108.00 €;
- porodicu sa pet i više članova	120.70 €.

Visina materijalnog obezbjeđenja za lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja iznosi mjesečno 120.70 €.

Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu koja je ostvarila prihod određuje se u visini razlike iznosa utvrđenog stavom 1 ovog člana i prosječnog mjesečnog prihoda porodice iz prethodnog kvartala.

Za utvrđivanje visine materijalnog obezbjeđenja uzima se broj članova porodice iz člana 21 ovog zakona.

Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu iz člana 25 ovog zakona određuje se mjesečno u visini od 50% od iznosa utvrđenog u stavu 1 ovog člana.

Lična invalidnina

Član 32

Pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom.

Visina lične invalidnine iz stava 1 ovog člana iznosi 108.80 € mjesečno.

Dodatak za njegu i pomoć

Član 33

Pravo na dodatak za njegu i pomoć ima:

- 1) lice kome je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć da bi imalo obezbijeđen pristup zadovoljavanju potreba;
- 2) korisnik lične invalidnine.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć može ostvariti lice iz stava 1 ovog člana pod uslovom da ovo pravo nije ostvarilo po drugom osnovu.

Visina dodatka za njegu i pomoć iznosi 63 € mjesečno.

Zdravstvena zaštita

Član 34

Pravo na zdravstvenu zaštitu obezbjeđuje se korisniku: materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć i usluge smještaja, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu.

Pravo iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Troškovi sahrane

Član 35

Pravo na troškove sahrane u slučaju smrti korisnika: materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć i smještaja, obezbjeđuje se u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na troškove sahrane za korisnika iz stava 1 ovog člana ima lice koje je preuzelo plaćanje troškova sahrane, ukoliko to pravo nije ostvarilo po drugom osnovu.

Pružalac usluge socijalne i dječije zaštite koji je platio troškove sahrane za lica iz stava 1 ovog člana ima pravo na naknadu troškova od lica koje ima obavezu plaćanja.

Troškovi sahrane za lica iz stava 1 ovog člana ostvaruju se kod centra za socijalni rad.

Visina troškova sahrane

Član 36

Visina troškova sahrane za lica iz člana 35 stav 1 ovog zakona utvrđuje se u iznosu od 315 €.

Visina troškova prevoza za lica iz člana 35 stav 1 ovog zakona koje je umrlo van mjesta prebivališta utvrđuje se u iznosu stvarnih troškova prevoza.

Visina troškova sahrane za lice nepoznatog prebivališta, koje je umrlo na teritoriji države, obezbjeđuje se kod centra za socijalni rad i utvrđuju u iznosu stvarnih troškova sahrane.

Jednokratna novčana pomoć

Član 37

Pojedinac, odnosno porodica koja se, zbog posebnih okolnosti koje utiču na stambeno, materijalno i zdravstveno stanje, nađe u stanju socijalne potrebe može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć.

Lica iz stava 1 ovog člana ostvaruju ovo pravo u skladu sa kriterijumima i po postupku koje propisuje nadležni organ državne uprave.

Visina pomoći iz stava 1 ovog člana određuje centar za socijalni rad zavisno od potrebe pojedinca, odnosno porodice i materijalnih mogućnosti države.

Usklađivanje osnova i visine materijalnog davanja u socijalnoj zaštiti

Član 38

Visinu osnova iz člana 22 stav 1 tačka 1 ovog zakona i visinu materijalnih davanja iz čl. 31, 32, 33 i 36 ovog zakona, može utvrditi nadležni organ državne uprave u većem iznosu, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Materijalna davanja iz socijalne zaštite u nadležnosti opštine

Član 39

Opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima, obezbijediti materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao što su: jednokratne pomoći; subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća koja osniva opština i druga materijalna davanja iz socijalne zaštite.

Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ opštine.

III. OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA IZ DJEČIJE ZAŠTITE

Osnovna materijalna davanja

Član 40

Osnovna materijalna davanja iz dječije zaštite su:

- 1) naknada za novorođeno dijete;
- 2) dodatak za djecu;
- 3) troškovi ishrane u predškolskim ustanovama;
- 4) pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama;
- 5) refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo;
- 6) naknada po osnovu rođenja djeteta;
- 7) refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Država može obezbijediti i druga materijalna davanja iz dječije zaštite, u skladu sa materijalnim mogućnostima.

Bliže uslove za ostvarivanje prava iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Naknada za novorođeno dijete

Član 41

Jedan od roditelja, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje može ostvariti pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete.

Naknada iz stava 1 ovog člana, može se ostvariti do navršene jedne godine života djeteta.

Naknada iz stava 1 ovog člana iznosi 105 €.

Dodatak za djecu

Član 42

Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete:

- korisnik materijalnog obezbjeđenja;
- korisnik dodatka za njegu i pomoć;
- korisnik lične invalidnine;
- bez roditeljskog staranja;
- čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije;

Pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dodatak za djecu obezbjeđuje se i djeci koja su rođena kao dvojke, trojke i sl. nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana.

Dijete iz stava 1 al. 2, 3 i 4 ovog člana ostvaruje pravo na dodatak za djecu nezavisno od broja djece utvrđenog u stavu 2 ovog člana.

Trajanje dodatka za djecu

Član 43

Pravo na dodatak za djecu ostvaruje se do navršene 18 godine života, ako je dijete na redovnom školovanju.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo na dodatak za djecu ostvaruje dijete poslije navršene 18 godine života ako je na redovnom školovanju, u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje.

Dijete korisnik materijalnog obezbjeđenja i dijete bez roditeljskog staranja, od 15 do navršene 18 godine života, koje nije na redovnom školovanju, ostvaruje pravo iz stava 1 ovog člana, ako je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje.

Dijete iz člana 42 stav 1 alineja 5 ovog zakona ostvaruje pravo na dodatak za djecu od dana zasnivanja radnog odnosa roditelja, usvojioa, staraoca, hranitelja, odnosno lica kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje najduže devet mjeseci, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Visina dodatka za djecu

Član 44

Visina dodatka za djecu iznosi mjesečno za dijete:

- 1) korisnika materijalnog obezbjeđenja 19 €;
- 2) korisnika dodatka za njegu i pomoć 25.50 €;
- 3) korisnika lične invalidnine 31.80 €;
- 4) bez roditeljskog staranja 31.80 €;
- 5) čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije 19 €.

Dijete koje ispunjava uslove na dodatak za djecu po više osnova ostvaruje to pravo po povoljnijem osnovu.

Nosilac dodatka za djecu

Član 45

Nosilac prava na dodatak za djecu je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje.

Dodatak za djecu isplaćuje se u mjesečnom iznosu nosiocu prava iz stava 1 ovog člana.

Dodatak za djecu za dijete bez roditeljskog staranja, koje je smješteno u ustanovu, isplaćuje se na ime djeteta ovlašćenom licu u toj ustanovi i koristi se za potrebe djeteta.

Ovlašćeno lice u smislu stava 3 ovog člana je lice kome je organ starateljstva povjerio vršenje pojedinih poslova, u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi.

Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama

Član 46

Pravo na troškove ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi ostvaruju djeca, u skladu sa zakonom kojim se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

Pomoć u vaspitanju i obrazovanju

Član 47

Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama imaju djeca i mladi koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom.

Pravo na pomoć stava 1 ovog člana, obuhvata:

- 1) troškove smještaja u ustanovu;

2) troškove prevoza.

Troškovi smještaja

Član 48

Djeca i mladi iz člana 47 ovog zakona, koji se upućuju na vaspitanje i obrazovanje van mjesta prebivališta, odnosno boravišta, imaju pravo na troškove smještaja u ustanovu za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, u skladu sa ovim zakonom.

Pravo na obezbjeđenje troškova smještaja ima i pratilac lica iz stava 1 ovog člana.

Troškovi smještaja za pratioca obezbjeđuju se u visini troškova smještaja za lica iz stava 1 ovog člana.

Troškovi prevoza

Član 49

Djeci i mladima iz člana 47 ovog zakona, obezbjeđuju se troškovi prevoza za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a ako su smješteni u ustanovu obezbjeđuju se i troškovi prevoza za vrijeme zimskog i ljetnjeg školskog raspusta, državnih, vjerskih i drugih praznika ako putuju u mjesto stanovanja, kao i za povratak u mjesto školovanja, ukoliko ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu.

Pravo na obezbjeđenje troškova prevoza ima i pratilac lica iz stava 1 ovog člana, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu.

Visina troškova prevoza za lica iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju.

Korisnik refundacije naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Član 50

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Visina sredstava

Član 51

Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu, za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu:

1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je prosječna zarada zaposlenog za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo;

2) od šest do 12 mjeseci neprekidno, je 70% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo;

3) od tri do šest mjeseci neprekidno, je 50% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo;

Za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu manje od tri mjeseca, zarada se ne refundira.

Visina sredstva iz stava 1 ovog člana može se utvrditi najviše do jedne prosječne zarade zaposlenog u državi u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Naknada zarade zaposlenog koji se bavi preduzetničkom djelatnošću za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Član 52

Lice koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni, naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo ostvaruje kod centra za socijalni rad.

Visina naknade zarade iz stava 1 ovog člana određuje se u skladu sa članom 51 ovog zakona.

Korišćenje prava

Član 53

Ako je zahtjev za refundaciju naknade zarade, odnosno zahtjev za naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo podnijet u roku od 30 dana od dana početka korišćenja prava isplata teče od toga dana, a ako je zahtjev podnijet poslije toga roka, isplata teče od dana podnošenja zahtjeva.

Refundacija naknade zarade, odnosno naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo se ne može ostvariti, ukoliko je zahtjev podnijet po isteku vremena, koje je zaposleni koristio za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Naknada po osnovu rođenja djeteta

Član 54

Jedan od roditelja koji je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i student, može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta, do navršene jedne godine života djeteta.

Ukoliko je zahtjev za naknadu iz stava 1 ovog člana podnijet u roku od 30 dana od dana porođaja, isplata teče od dana porođaja, a ako je zahtjev podnijet poslije toga roka naknada se isplaćuje od dana podnošenja zahtjeva.

Lice iz stava 1 ovog člana ne može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta ukoliko podnese zahtjev po isteku vremena za koje bi mu pripadalo pravo na naknadu.

Visina naknade iz stava 1 ovog člana iznosi 26.20 € mjesečno.

Refundacija naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena poslodavcu

Član 55

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za rad sa polovinom punog radnog vremena, u iznosu od 50% zarade zaposlenog.

Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu za zaposlenog za rad sa polovinom punog radnog vremena za lice iz stava 1 ovog člana, koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu:

- 1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena;
- 2) do 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena.

Naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena zaposlenom koji se bavi preduzetničkom djelatnošću

Član 56

Lice koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni, naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena ostvaruje kod centra za socijalni rad.

Visina naknade zarade iz stava 1 ovog člana određuje se u skladu sa članom 55 ovog zakona.

Izuzeci od refundacije

Član 57

Poslodavcu kojem se isplata naknade zarade obezbjeđuje iz sektora javne potrošnje (budžet države, budžet opštine i vanbudžetski fondovi) ne refundiraju se sredstva po osnovu naknade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Usklađivanje visine materijalnog davanja u dječijoj zaštiti

Član 58

Visinu prava iz čl. 41, 42 i 54 ovog zakona, može utvrditi nadležni organ državne uprave u većem iznosu, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Materijalna davanja iz dječije zaštite u nadležnosti opštine

Član 59

Opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima obezbijediti materijalna davanja iz dječije zaštite, kao što su: pomoć za novorođeno dijete; pomoć za nabavku školskog pribora i druga materijalna davanja.

Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ opštine.

IV. USLUGE SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

Vrste usluga

Član 60

Usluge u oblasti socijalne i dječije zaštite su:

- 1) procjena i planiranje;
- 2) podrška za život u zajednici;
- 3) savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga;
- 4) smještaj;
- 5) neodložne intervencije,
- 6) i druge usluge.

Bliže uslove za pružanje i korišćenje usluga, normative i minimalne standarde usluga iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Procjena i planiranje

Član 61

Procjenom i planiranjem vrši se:

- procjena stanja, odnosno potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika;
- procjena staraoca, hranitelja, usvojioca i lica kojem je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje;
- izrada individualnog plana pružanja usluga i drugih procjena i planova.

Procjenu i planiranje iz stava 1 ovog člana obavlja centar za socijalni rad.

Podrška za život u zajednici

Član 62

Usluge podrške za život u zajednici obuhvataju aktivnosti koje podržavaju boravak korisnika u porodici ili neposrednom okruženju.

Usluge podrške za život u zajednici su: dnevni boravak, pomoć u kući, stanovanje uz podršku, svratište, personalna asistencija, tumačenje i prevođenje na znakovni jezik i druge usluge podrške za život u zajednici.

Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge

Član 63

Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge obuhvataju: savjetovanje, terapiju, medijaciju, SOS telefon i druge usluge s ciljem prevazilaženja kriznih situacija i unaprjeđivanja porodičnih odnosa.

Smještaj

Član 64

Smještaj je usluga koja podrazumijeva boravak korisnika: na porodičnom smještaju-hraniteljstvu, porodičnom smještaju, u ustanovi socijalne i dječije zaštite, u prihvatilištu – skloništu i u drugim vrstama smještaja.

Smještaj može biti privremeni, povremeni i dugotrajni.

Usluge iz čl. 62 i 63 ovog zakona i stava 1 ovog člana obavlja pružalac usluge.

Porodični smještaj - hraniteljstvo

Član 65

Usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva obezbjeđuje se djeci i mladima u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi.

Porodični smještaj

Član 66

Usluga porodičnog smještaja obezbjeđuje se trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, odraslom i starom licu, kojima je usljed socijalnih prilika potrebno zbrinjavanje.

Vrste porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja

Član 67

Porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj obezbjeđuje se kao:

- 1) standardni smještaj;
- 2) smještaj uz intenzivnu ili dodatnu podršku;
- 3) urgentni smještaj;
- 4) povremeni smještaj;
- 5) druga vrsta smještaja.

Pružaoци porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja

Član 68

Uslugu porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja pruža fizičko lice u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju porodični odnosi.

Uslugu iz stava 1 ovog člana pruža fizičko lice koje je procijenjeno kao podobno, uspješno je završilo obuku i dobilo licencu za pružanje te usluge.

Procjenu podobnosti fizičkog lica za pružanje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, stručnu podršku i obuku, vrši centar za socijalni rad.

Pružalac usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja ima pravo na stručnu podršku, naknadu troškova smještaja korisnika i naknadu za rad.

Međusobna prava i obaveze između pružaoca usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva, odnosno porodičnog smještaja i centra za socijalni rad, uređuju se ugovorom.

Pored centra za socijalni rad i drugi pružalac usluge može da pruža stručnu podršku i sprovodi odgovarajuću obuku pružiocima usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja.

Bliže uslove za procjenu podobnosti lica za pružanje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, program i način sprovođenja obuke i pružanje stručne podrške, za dobijanje licence, kao i za naknadu troškova porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja i naknadu za rad za pružaoca usluge propisuje nadležni organ državne uprave.

Smještaj u ustanovu

Član 69

Smještaj u ustanovu socijalne i dječije zaštite ostvaruje se zbrinjavanjem u ustanovu i obezbjeđenjem naknade troškova smještaja.

Korisnici smještaja u ustanovu

Član 70

Smještaj u ustanovu obezbjeđuje se djeci i mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, licu sa invaliditetom i starom licu kojima se ne može obezbijediti, ili nije u njegovom najboljem interesu, ostanak u porodici, ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj-hraniteljstvo ili porodični smještaj.

Smještaj djeteta u ustanovu obezbjeđuje se u slučaju kada centar za socijalni rad ustanovi da se ne može obezbijediti ostanak djeteta u porodici, kroz pružanje podrške porodici, odnosno ne može se obezbijediti porodični smještaj-hraniteljstvo, odnosno nije u najboljem interesu djeteta.

Centar za socijalni rad smještaj djeteta u ustanovu socijalne i dječije zaštite preispituje najmanje jednom u šest mjeseci.

Djetetu mlađem od tri godine života ne obezbjeđuje se smještaj u ustanovu.

Izuzetno od stava 4 ovog člana djetetu mlađem od tri godine života može se obezbijediti smještaj u ustanovu, ako se ne može obezbijediti zaštita iz stava 2 ovog člana i ako za to postoje naročito opravdani razlozi, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa državne uprave.

Smještaj u ustanovu pruža se korisniku tako da obezbjeđuje pripremu za njegov povratak u biološku porodicu, odlazak u drugu porodicu, odnosno pripremu korisnika za samostalan život.

Korisniku smještaja u ustanovu ne može prestati smještaj prije nego što centar za socijalni rad obezbijedi uslove za smještaj u drugu ustanovu, porodični smještaj ili drugi oblik socijalne i dječije zaštite.

Usluge neodložne intervencije

Član 71

Usluge neodložne intervencije pružaju se radi osiguranja bezbjednosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i obezbjeđuju se 24 h dnevno.

Usluge neodložne intervencije pruža centar za socijalni rad uz obaveznu saradnju sa drugim nadležnim organima i službama.

Kada organ, odnosno služba iz stava 2 ovog člana, prvi stupi u kontakt sa korisnikom o tome odmah obavještava nadležni centar za socijalni rad.

Obezbjeđenje usluga

Član 72

Usluge socijalne i dječije zaštite iz čl. 62 i 63 ovog zakona, kao i usluge smještaja u ustanovi socijalne i dječije zaštite i prihvatilištu – skloništu iz člana 64 stav 1 ovog zakona, za kojima postoji potreba, a mogu se efikasnije obezbijediti od strane drugih pružalaca usluga, kroz postupak javne nabavke, javnim pozivom ili javno-privatnim partnerstvom, obezbjeđuju se u skladu sa zakonom.

V. NADLEŽNOST I POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA IZ SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

Stvarna nadležnost

Član 73

O zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad.

O žalbi protiv rješenja centra za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Mjesna nadležnost

Član 74

U ostvarivanju prava iz socijalne i dječije zaštite mjesna nadležnost se određuje za:

- 1) lice koje ima prebivalište, prema mjestu prebivališta;
- 2) lice koje se nađe na teritoriji van svog prebivališta, prema mjestu boravišta;
- 3) lice nepoznatog prebivališta, prema mjestu u kome je nastao povod za vođenje postupka;
- 4) dijete, prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja;
- 5) dijete čiji roditelji ne žive zajedno, prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja kome je dijete povjereno na čuvanje i vaspitanje;
- 6) dijete čiji roditelji nijesu poznati ili su napustili dijete ili ako nije poznato prebivalište, odnosno boravište djeteta, prema mjestu u kojem je nastao povod za vođenje postupka;

- 7) pravno lice prema sjedištu, odnosno kad obavlja djelatnost van sjedišta, prema mjestu obavljanja djelatnosti.

Promjena nadležnosti

Član 75

Centar za socijalni rad koji je počeo postupak dužan je, ako se u toku postupka izmijene okolnosti prema kojima se određuje mjesna nadležnost, da spise predmeta bez odlaganja dostavi nadležnom centru za socijalni rad.

Ako korisnik promijeni prebivalište, odnosno boravište centar za socijalni rad je dužan da bez odlaganja dostavi spise predmeta centru za socijalni rad nadležnom prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta korisnika.

Centar za socijalni rad kome su spisi predmeta dostavljeni odlučuje o pravu korisnika u roku od 15 dana, od dana dostavljanja spisa.

Centar za socijalni rad koji je priznao pravo obezbjeđivaće izvršenje toga prava, do okončanja postupka iz stava 3 ovog člana.

Sukob mjesne nadležnosti

Član 76

Sukob mjesne nadležnosti između centara za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Centar za socijalni rad je dužan da do okončanja postupka iz stava 1 ovog člana podnosiocu zahtjeva obezbijedi odgovarajući oblik zaštite.

Pokretanje postupka

Član 77

Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona pokreće se na zahtjev lica, odnosno njegovog zakonskog zastupnika, usvojioca, staraoca, hranitelja, odnosno lica kojem je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje i po službenoj dužnosti.

Centar za socijalni rad pokreće postupak po službenoj dužnosti na inicijativu pravnog ili fizičkog lica, kada je to u interesu korisnika, odnosno javnom interesu, odnosno kad postoji interes trećih lica.

Zahtjev za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana podnosi se na obrascu koji propisuje nadležni organ državne uprave.

Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana odgovoran je za tačnost i ispravnost podataka koje unosi u obrazac iz stava 3 ovog člana.

Nalaz i mišljenje centra za socijalni rad

Član 78

Prava na osnovna materijalna davanja iz čl. 21, 32, 33 i 37 ovog zakona ostvaruju se na osnovu dokaza i neposrednog uvida.

U postupku ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana ovlašćeno lice centra za socijalni rad sačinjava nalaz i mišljenje kojim se utvrđuju činjenice o kojima se ne vodi službena evidencija i služi kao dokazno sredstvo.

Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja, u smislu stava 1 ovog člana, propisuje nadležni organ državne uprave.

Individualni plan usluga

Član 79

Prava na usluge socijalne i dječije zaštite iz čl. 62, 64 i 71 ovog zakona priznaju se na osnovu dokaza i individualnog plana usluga.

Ovlašćeno lice centra za socijalni rad sačinjava individualni plan iz stava 1 ovoga člana u saradnji sa korisnikom, članovima njegove porodice i drugim licima važnim za korisnika.

Socijalno-ljekarska komisija

Član 80

Kada je u postupku za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, lične invalidnine i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena potrebno utvrđivanje smetnji u razvoju, nesposobnosti za rad, odnosno invalidnosti, centar za socijalni rad utvrđuje te činjenice na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja socijalno-ljekarske komisije.

Socijalno - ljekarska komisija obrazuje se kao prvostepena i drugostepena.

Komisije iz stava 2 ovog člana obrazuje nadležni organ državne uprave.

Bliže uslove u pogledu obrazovanja, sastava i načina rada komisija iz stava 2 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Medicinske indikacije

Član 81

Medicinske indikacije za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena propisuje nadležni organ državne uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Rokovi

Član 82

Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite je hitan.

Centar za socijalni rad je dužan da donese i dostavi rješenje o zahtjevu za ostvarivanje prava na osnovna materijalna davanja najkasnije u roku od 15 dana, a ako je potrebno sprovesti poseban ispitni postupak u roku od 30 dana od dana prijema uredno podnijetog zahtjeva, odnosno od pokretanja postupka po službenoj dužnosti.

Usmeno rješenje

Član 83

Kada se radi o preduzimanju izuzetno hitnih mjera radi obezbjeđenja socijalne i dječije zaštite, centar za socijalni rad može donijeti rješenje i usmeno.

U slučaju iz stava 1 ovoga člana centar za socijalni rad dužan je donijeti rješenje u pisanom obliku najkasnije u roku od 3 dana od dana donošenja usmenog rješenja.

Korišćenje prava

Član 84

Prava na osnovna materijalna davanja iz čl. 21, 32, 33 i 42 ovog zakona teku od prvog dana narednog mjeseca po podnošenju zahtjeva.

Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kojem je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje dužan je da centru za socijalni rad prijavi svaku promjenu, koja je od uticaja na ostvarivanje i visinu prava iz stava 1 ovog člana, u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Sve promjene, koje su od uticaja na korišćenje prava po ovom zakonu, uzimaju se u obzir od prvog dana narednog mjeseca po njihovom nastupanju.

Korisniku materijalnog obezbjeđenja prestaje pravo ukoliko je smješten u ustanovu socijalne i dječije zaštite, odnosno u vjersku, vojnu ili školu unutrašnjih poslova duže od 30 dana od dana smještaja, pod uslovom da su smještaj i ishrana obezbijeđeni na teret tih organa ili je na izdržavanju kazne zatvora duže od šest mjeseci.

Korisniku dodatka za njegu i pomoć i lične invalidnine obustavlja se isplata ukoliko koristi uslugu smještaja u ustanovi socijalne i dječije zaštite iz člana 64 stav 1 ovog zakona duže od 60 dana, pod uslovom da je usluga obezbijeđena iz budžeta države.

Neposredno ugovaranje korišćenja usluge

Član 85

Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kojem je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje može neposredno odabrati pružaoca usluge socijalne i dječije zaštite i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, ako u cjelosti učestvuje u troškovima usluge.

Izuzetno od stava 1 ovog člana ne mogu se neposredno odabrati pružaoca usluge za smještaj:

- 1) djeteta u ustanovu, osim u slučajevima predviđenim zakonom;
- 2) lica lišenog poslovne sposobnosti.

Usluge iz stava 2 ovog člana koriste se na osnovu rješenja centra za socijalni rad, odnosno na osnovu odluke suda, u skladu sa zakonom.

Davanje podataka

Član 86

Korisnik socijalne i dječije zaštite dužan je da daje istinite lične podatke, podatke o svojim prihodima i imovinskom stanju, kao i drugim okolnostima od kojih zavisi priznavanje prava iz socijalne i dječije zaštite, kao i tokom njihovog korišćenja.

Naknada štete

Član 87

Licu iz člana 84 stav 2 ovog zakona kojem je izvršena isplata osnovnih materijalnih davanja dužan je da vrati primljeni iznos, ako je:

- 1) ostvario osnovna materijalna davanja ili je ostvario u većem iznosu nego što mu po zakonu pripada, na osnovu netačnih podataka za koje je znao ili je morao znati da su netačni ili na drugi nezakonit način;
- 2) ostvario osnovna materijalna davanja usljed toga što nije prijavio ili je sa zakašnjenjem prijavio promjene koje su od uticaja na gubitak, odnosno korišćenje prava ili na iznos osnovnih materijalnih davanja, a znao je ili morao znati za te promjene.

Kada centar za socijalni rad utvrdi okolnosti iz stava 1 ovog člana, poziva korisnika putem pisanog obavještenja da neosnovano primljenu pomoć vrati u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja o utvrđenim okolnostima.

Centar za socijalni rad može sa korisnikom sklopiti ugovor o načinu i vremenu povraćaja neosnovano ostvarenog iznosa materijalnog davanja, pri čemu se u obzir uzima visina prihoda korisnika i njegov socijalni položaj.

Povraćaj neosnovano ostvarenog iznosa materijalnog davanja ne može se ugovoriti na period duži od tri godine.

VI. USTANOVE SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

Status ustanove

Član 88

Ustanova socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: ustanova) je pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost za koju je osnovana, na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove.

Osnivanje

Član 89

Ustanovu može osnovati država, opština ili drugo pravno i fizičko lice (u daljem tekstu: osnivač).

Ako ustanovu osniva više subjekata iz stava 1 ovog člana, međusobna prava i obaveze osnivača uređuju se ugovorom.

Akt o osnivanju ustanove

Član 90

Akt o osnivanju ustanove donosi osnivač i sadrži:

- 1) naziv osnivača;
- 2) naziv i sjedište ustanove;
- 3) djelatnost ustanove;
- 4) iznos sredstava za osnivanje i početak rada ustanove i način obezbjeđivanja sredstava za obavljanje djelatnosti ustanove;
- 5) prava i obaveze osnivača prema ustanovi i ustanove prema osnivaču;
- 6) organe ustanove;
- 7) sastav i način imenovanja organa upravljanja ustanove;
- 8) rok za imenovanje organa upravljanja i organa rukovođenja, donošenje statuta i upis ustanove u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: Registar);
- 9) lice koje će privremeno vršiti dužnost direktora ustanove;
- 10) rok na koji se ustanova osniva, ako se osniva na određeno vrijeme, odnosno za izvršenje određenog posla.

Osnivač je dužan da nadležnom organu državne uprave dostavi akt o osnivanju ustanove u roku od 15 dana od dana donošenja akta.

Svojstvo pravnog lica

Član 91

Ustanova stiče svojstvo pravnog lica danom upisa u Registar.

Djelovi ustanove nemaju svojstvo pravnog lica.

Statut ustanove

Član 92

Statut ustanove sadrži: naziv, sjedište i adresu ustanove; djelatnost ustanove; djelokrug rada organa upravljanja i rukovođenja; uslove i postupak za izbor i razrješenje direktora ustanove; opšte akte ustanove i način njihovog donošenja; finansiranje rada; način utvrđivanja kandidata iz reda zaposlenih za imenovanje članova organa upravljanja, način utvrđivanja predloga za razrješenje člana organa upravljanja iz reda zaposlenih, javnost rada i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Saglasnost na statut ustanove daje osnivač.

Organi ustanove

Član 93

Organi ustanove su: upravni odbor i direktor.

Upravljanje ustanovom

Član 94

Ustanovom upravlja upravni odbor.

Upravni odbor:

- 1) donosi statut i druge opšte akte;
- 2) bira i razrješava direktora ustanove;
- 3) usvaja program razvoja;
- 4) donosi godišnji finansijski plan;
- 5) usvaja završni račun;
- 6) donosi investicione odluke;
- 7) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Sastav upravnog odbora ustanove

Član 95

Upravni odbor ustanove ima predsjednika i najmanje dva člana.

Predsjednik ili najmanje jedan član upravnog odbora ustanove imenuju se iz reda zaposlenih u ustanovi.

Imenovanje i razrješenje upravnog odbora ustanove

Član 96

Predsjednika i članove upravnog odbora ustanove imenuje i razrješava osnivač.

Mandat predsjednika i članova upravnog odbora uređuje se statutom ustanove.

Razrješenje predsjednika i člana upravnog odbora ustanove

Član 97

Predsjednik i član upravnog odbora ustanove može biti razriješen prije isteka mandata, ako:

- 1) podnese ostavku;
- 2) postupi suprotno zakonu ili statutu ustanove;
- 3) ne vrši dužnost duže od šest mjeseci;
- 4) pravosnažno je osuđen na безусловnu kaznu zatvora.

Član upravnog odbora ustanove iz reda zaposlenih može biti razriješen prije isteka mandata i u slučaju ako ne zastupa interese zaposlenih na način utvrđen statutom ustanove.

Direktor ustanove

Član 98

Direktor:

- 1) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 2) organizuje rad i odgovoran je za zakonitost rada i sprovođenje programa razvoja ustanove;
- 3) vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Mandat direktora ustanove utvrđuje se statutom ustanove.

Status zaposlenih u ustanovi

Član 99

Na zaposlene u ustanovi primjenjuju se opšti propisi o radu i kolektivni ugovori, ako zakonom nije drugačije određeno.

Obaveze osnivača

Član 100

Osnivač je dužan da redovno obezbjeđuje sredstva za rad ustanove.

Sredstva iz stava 1 ovog člana obuhvataju: sredstva za zarade i ostala primanja zaposlenih, materijalne troškove, održavanje i osiguravanje objekata i opreme, tehničko-tehnološko opremanje za realizaciju programskih aktivnosti ustanove.

Obaveze ustanove

Član 101

Ustanova je dužna da obavlja djelatnost za koju je osnovana, namjenski koristi sredstva za rad i da nadležnom organu državne uprave, najkasnije do kraja marta tekuće godine, podnese izvještaj o radu, izvještaj o finansijskom poslovanju za prethodnu godinu i program rada za tekuću godinu.

Statusne promjene

Član 102

Osnivač može promijeniti status ustanove (izdvajanje dijela ustanove u posebnu ustanovu, pripajanje dijela ustanove drugoj ustanovi, organizovanje nove ustanove objedinjavanjem djelova, odnosno spajanjem dvije ili više ustanova ili transformacijom ustanove u privredno društvo), po postupku propisanom za osnivanje ustanove, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Promjena naziva, djelatnosti i sjedišta ustanove vrši se osnivačkim aktom ustanove.

Razlozi za prestanak rada ustanove

Član 103

Ustanova prestaje sa radom, ako:

- 1) ne ispunjava propisane uslove za obavljanje djelatnosti;
- 2) je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđena ništavost upisa u Registar;
- 3) ne obavlja djelatnost zbog koje je osnovana;
- 4) je nastupio drugi slučaj utvrđen zakonom ili aktom o osnivanju.

Akt o prestanku rada ustanove donosi osnivač.

VII. JAVNE USTANOVE SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

Osnivanje javne ustanove

Član 104

Ustanova čiji je osnivač država ili opština osniva se kao javna ustanova.

Osnivač javne ustanove odgovara za obaveze javne ustanove.

Na javnu ustanovu odnose se odredbe o ustanovi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Osnivački akt javne ustanove

Član 105

Akt o osnivanju javne ustanove, čiji je osnivač država, donosi Vlada, a za javne ustanove čiji je osnivač opština, nadležni organ opštine.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Član 106

Na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta javne ustanove čiji je osnivač država saglasnost daje nadležni organ državne uprave.

Na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta javne ustanove čiji je osnivač opština saglasnost daje nadležni organ opštine.

Imenovanje i sastav upravnog odbora javne ustanove

Član 107

Predsjednika i članove upravnog odbora javne ustanove, čiji je osnivač država, imenuje i razrješava Vlada, na predlog nadležnog organa državne uprave.

Upravni odbor centra za socijalni rad čine tri predstavnika osnivača, jedan predstavnik zaposlenih i jedan predstavnik opštine.

Predstavnik opštine iz stava 2 ovog člana bira se na način propisan aktom opštine.

Upravni odbor javne ustanove iz člana 112 stav 1 tač. 2, 3 i 4 ovog zakona čine tri predstavnika osnivača, jedan predstavnik zaposlenih i jedan predstavnik korisnika, odnosno roditelja korisnika.

Predstavnik zaposlenih i korisnika bira se na način propisan statutom ustanove.

Predsjednika i članove upravnog odbora javne ustanove, čiji je osnivač opština, imenuje i razrješava nadležni organ opštine.

Razrješ enje predsjednika i člana upravnog odbora javne ustanove

Član 108

Predsjednik i član upravnog odbora javne ustanove, pored razloga iz člana 97 ovog zakona, može biti razriješen prije isteka mandata na koji je imenovan na način propisan statutom javne ustanove i u slučaju ako ne štiti javni interes.

Rukovođenje javnom ustanovom

Član 109

Javnom ustanovom rukovodi direktor.

Izbor direktora javne ustanove

Član 110

Direktora javne ustanove čiji je osnivač država bira upravni odbor ustanove, na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja ustanove.

Na odluku upravnog odbora o izboru direktora iz stava 1 ovog člana, saglasnost daje nadležni organ državne uprave.

Za direktora javne ustanove iz stava 1 ovog člana može da bude izabrano lice sa visokom stručnom spremom sa najmanje pet godina rada u struci.

Mandat direktora javne ustanove traje četiri godine.

Razriješenje direktora javne ustanove

Član 111

Direktor javne ustanove ustanove može biti razriješen prije isteka mandata, ako :

- 1) podnese ostavku;
- 2) obavlja poslove suprotno zakonu;
- 3) nestručnim i nesavjesnim radom prouzrokuje štetu javnoj ustanovi ili svoje obaveze izvršava na način koji može prouzrokovati veće smetnje u radu javne ustanove;
- 4) na bilo koji način onemogućava ostvarivanje prava i usluga iz nadležnosti javne ustanove;
- 5) ne štiti javni interes, i
- 6) drugih razloga utvrđenih zakonom i statutom javne ustanove.

Vrste javnih ustanova

Član 112

Javne ustanove su:

- 1) centar za socijalni rad;
- 2) ustanova za djecu i mlade;
- 3) ustanova za odrasla i stara lica;
- 4) ustanove za odmor i rekreaciju.

Centar za socijalni rad

Član 113

Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječije zaštite u skladu sa ovim zakonom.

Centar iz stava 1 ovog člana, može osnovati samo država, kao javnu ustanovu u skladu sa ovim zakonom.

Centar iz stava 1 ovog člana se može osnovati za teritoriju jedne ili više opština.

Bliže uslove o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad propisuje nadležni organ državne uprave.

Javna ovlašćenja

Član 114

Centar za socijalni rad:

1) obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioca; izradu i praćenje individualnih planova pružanja usluga;

2) rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite;

3) preduzima mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima;

4) vodi evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika;

5) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Drugi poslovi centra za socijalni rad

Član 115

Centar za socijalni rad pokreće, razvija i učestvuje u realizaciji strategija, planova i programa koji doprinose zadovoljavanju potreba građana i sarađuje sa organima državne uprave, opštine i drugim organizacijama u oblasti socijalne i dječije zaštite na teritoriji opštine za koju je osnovan.

Pripravnost i rad po pozivu

Član 116

U centru za socijalni rad pripravnost je poseban oblik rada van radnog vremena kod kojeg zaposleni mora biti stalno dostupan (u pripravnosti) da bi, ako zatreba, izvršio neodložnu intervenciju.

Plan pripravnosti donosi direktor centra za socijalni rad.

Druge javne ustanove

Član 117

Javna ustanova iz člana 112 stav 1 tač. 2 i 3 ovog zakona pružaju usluge podrške za samostalni život, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge i obavljaju poslove smještaja: djece sa poremećajima u ponašanju, djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, djece sa smetnjama u razvoju, odraslih lica sa invaliditetom, odraslih i starih lica sa psihijatrijskim stanjima, starih lica i lica koja su liječena od bolesti zavisnosti od droga, kao i druge poslove u skladu sa zakonom.

Javne ustanove koje obavljaju poslove smještaja djece, mladih, odraslih i starijih lica, transformisaće se s ciljem razvoja usluga podrške za samostalni život, savjetodavno-terapijske

odnosno socijalno-edukativne usluge, u skladu sa planom transformacije koji donosi nadležni organ državne uprave.

Javna ustanova iz člana 112 stav 1 tačka 4 ovog zakona obavlja poslove odmora i rekreacije za dijete korisnika materijalnog obezbjeđenja i za dijete smješteno u ustanovu ili na porodični smještaj-hraniteljstvo.

Zdravstvena djelatnost

Član 118

Javne ustanove mogu organizovati, odnosno obavljati zdravstvenu djelatnost na primarnom nivou zdravstvene zaštite, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

VIII. DRUGI OBLIK ORGANIZOVANJA PRUŽALACA USLUGA

Drugi oblik organizovanja

Član 119

Djelatnost u oblasti socijalne i dječije zaštite, odnosno pojedine usluge može, u skladu sa ovim zakonom pružati i organizacije, preduzetnik, privredno društvo i fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Osnivačka prava u pogledu imenovanja organa rukovođenja i organa upravljanja drugog oblika organizovanja, vrše se u skladu s propisom koji uređuje osnivanje tog subjekta.

Upravljanje kod drugog pružaoca usluga socijalne i dječije zaštite, ostvaruje se na način utvrđen osnivačkim aktom, u skladu sa zakonom.

IX. ZAVOD ZA SOCIJALNU I DJEČIJU ZAŠTITU

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu

Član 120

Obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječijoj zaštiti vrši organ uprave nadležan za poslove socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu), u skladu sa ovim zakonom.

Djelatnost Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu

Član 121

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu obavlja sljedeće poslove:

- 1) savjetodavne, istraživačke i stručne poslove u oblasti socijalne i dječije zaštite;
- 2) prati kvalitet stručnog rada i usluga u ustanovama, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) pruža stručnu supervizijsku podršku radi unaprjeđenja stručnog rada i usluga socijalne i dječije zaštite;
- 4) obavlja poslove licenciranja stručnih radnika i izdaje licencu za rad, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) obavlja stručne i organizacione poslove u postupku akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluga kojim se obezbjeđuje stručno usavršavanje stručnim radnicima i stručnim saradnicima i pružiocima usluga;
- 6) donosi Etički kodeks za zaposlene u oblasti socijalne i dječije zaštite;
- 7) istražuje socijalne pojave i probleme, djelatnost i efekte socijalne i dječije zaštite, izrađuje analize i izvještaje i predlaže mjere za unaprjeđenja u oblasti socijalne i dječije zaštite;
- 8) razvija sistem kvaliteta u socijalnoj i dječijoj zaštiti, koordinira razvoj standarda usluga i predlaže nadležnom organu državne uprave unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih standarda;
- 9) učestvuje u izradi, sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, zakona i drugih propisa koje se odnose na razvoj djelatnosti socijalne i dječije zaštite;
- 10) organizuje stručno usavršavanje stručnih radnika i stručnih saradnika;
- 11) sačinjava i publikuje monografije, časopise i zbornike radova, stručne priručnike, vodiče, informatore, studije i primjere dobre prakse;
- 12) informiše stručnu i širu javnost o sprovođenju socijalne i dječije zaštite, ukazuje na potrebe i probleme korisnika, a posebno korisnika iz osjetljivih društvenih grupa;
- 13) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

X. OBAVLJANJE POSLOVA U SOCIJALNOJ I DJEČIJOJ ZAŠTITI

Zaposleni kod pružaoca usluge

Član 122

Stručne poslove kod pružaoca usluge obavljaju: stručni radnici i stručni saradnici, u skladu sa ovim zakonom.

Stručni radnici i stručni saradnici

Član 123

Stručni radnici su socijalni radnik, psiholog, pedagog, andragog, specijalni pedagog, pravnik, sociolog, defektolog, specijalni edukator, rehabilitator i doktor medicine.

Stručni saradnici su lica druge struke, sa visokim obrazovanjem, koji obavljaju poslove kod pružaoca usluga.

Stručni poslovi

Član 124

Stručni poslovi kod pružaoca usluga grupišu se prema prirodi radnih procesa i ishodima koji nastaju u pružanju usluga.

Stručne poslove iz stava 1 ovog člana, kao i bliže uslove i standarde za njihovo obavljanje, utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Službena legitimacija

Član 125

Stručni radnici centra za socijalni rad imaju status službenog lica i ovlašćenja koja dokazuju službenom legitimacijom.

Sadržaj i oblik službene legitimacije iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Pripravnici

Član 126

Stručni radnici i stručni saradnici obavezni su da, nakon završenog obrazovanja obave pripravnički staž kod pružaoca usluga.

Pripravnički staž se izvodi po utvrđenom programu pružaoca usluge, pod neposrednim nadzorom ovlašćenog radnika (mentora), koji ima najmanje isti stepen školske spreme koju posjeduje pripravnik.

Dužina trajanja, način obavljanja pripravničkog staža i obaveze pružalaca usluge prema pripravniku u toku trajanja pripravničkog staža bliže se uređuje aktom nadležnog organa državne uprave.

Stručni ispit

Član 127

Stručni radnici i stručni saradnici nakon obavljanja pripravničkog staža kod pružaoca usluge polažu stručni ispit.

Polaganje stručnog ispita iz stava 1 ovog člana organizuje i sprovodi nadležni organ državne uprave.

Stručni ispit se polaže pred komisijom koju obrazuje nadležni organ državne uprave.

Uslove, program i način polaganja stručnog ispita iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Stručno usavršavanje stručnih radnika i stručnih saradnika

Član 128

Stručno usavršavanje, u smislu ovog zakona, je neprekidno sticanje znanja i vještina stručnih radnika i stručnih saradnika u socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Stručni radnici i stručni saradnici u socijalnoj i dječijoj zaštiti imaju pravo i dužnost da u toku profesionalnog rada prate razvoj nauke i struke i da se stručno usavršavaju radi održavanja i unaprjeđivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada.

Plan i program stručnog usavršavanja

Član 129

Pružalac usluge dužan je da stručnom radniku i stručnom saradniku obezbijedi stručno usavršavanje, u skladu sa ovim zakonom, prema planu i programu stručnog usavršavanja.

Plan i program stručnog usavršavanja donosi Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu.

Troškove stručnog usavršavanja u smislu stava 2 ovog člana snosi pružalac usluge.

XI. LICENCA

Licenca za obavljanje djelatnosti

Član 130

Pružalac usluge dužan je da prije otpočinjanja sa obavljanjem djelatnosti pribavi licencu za obavljanje djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Licencu iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni organ državne uprave na period od šest godina i obnavlja se u skladu sa ovim zakonom.

Za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti plaća se administrativna taksa, u skladu sa posebnim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti

Član 131

Licenca za obavljanje djelatnosti se izdaje pružaocu usluge koji:

- 1) je upisan u Registar;
- 2) ispunjava standarde za pružanje usluge za koju traži izdavanje licence, a koji se odnose: na lokaciju i prostor, opremu, broj i vrstu stručnog kadra, procjenu, planiranje i aktivnosti za pružanje konkretne usluge socijalne i dječije zaštite.

Ograničena licenca za obavljanje djelatnosti

Član 132

Izuzetno od člana 130 ovog zakona pružaocu usluge se može izdati ograničena licenca za obavljanje djelatnosti kojom se ograničava trajanje, broj korisnika i vrsta usluge koja se pruža.

Licenca iz stava 1 ovog člana izdaje se na rok važenja od tri godine i može biti izdata najviše dva puta.

Pravo na ograničenu licencu za obavljanje djelatnosti može ostvariti pružalac usluge ako ne ispunjava standarde u pogledu lokacije i prostora i ako postoji potreba za uslugom koja se ne može obezbijediti kod drugog pružaoca usluge.

Obnavljanje licence za obavljanje djelatnosti

Član 133

Licenca za obavljanje djelatnosti se obnavlja na zahtjev pružaoca usluge, na način i po postupku predviđenim za njeno izdavanje.

Postupak za obnavljanje licence iz stava 1 ovog člana pokreće se najkasnije šest mjeseci prije isteka roka na koji je licenca izdata.

Suspenzija licence za obavljanje djelatnosti

Član 134

Ako nadležni organ državne uprave tokom perioda za koji je licenca za obavljanje djelatnosti izdata utvrdi da pružalac usluge ne ispunjava propisane uslove, pokrenuće postupak za suspenziju licence za obavljanje djelatnosti .

Odlukom o suspenziji licence iz stava 1 ovog člana utvrđuju se nedostaci u pogledu ispunjenosti uslova iz člana 131 ovog zakona i ostavlja rok za njihovo otklanjanje.

Pružalac usluge, kome je suspendovana licenca za obavljanje djelatnosti, može nastaviti da pruža usluge do isteka roka za otklanjanje nedostataka.

Oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti

Član 135

Nadležni organ državne uprave oduzeće licencu za obavljanje djelatnosti pružaocu usluge koja u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke iz člana 134 stav 2 ovog zakona.

Bliže uslove za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence, kao i obrazac licence za obavljanje djelatnosti, propisuje nadležni organ državne uprave.

Licenca za stručne radnike

Član 136

Stručni radnici kod pružaoca usluga moraju imati licencu za rad.

Licencu iz stava 1 ovog člana izdaje Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu na period od šest godina i obnavlja se u skladu sa ovim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za rad

Član 137

Licenca za rad se izdaje stručnom radniku koji:

- 1) ima odgovarajuću stručnu spremu i položen stručni ispit u skladu sa ovim zakonom;
- 2) ima sertifikat da je uspješno završio akreditovani program obuke.

Obnavljanje licence za rad

Član 138

Postupak za obnavljanje licence pokreće se na zahtjev stručnog radnika najkasnije tri mjeseca prije isteka roka na koji je licenca za rad izdata.

Ukoliko Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu ne obnovi licencu za rad, stručni radnik gubi pravo da obavlja poslove za koje je predviđena licenca.

Oduzimanje licence prije isteka roka

Član 139

Stručnom radniku se oduzima licenca prije isteka roka na koji je izdata, ako:

- 1) poslove ne obavlja u skladu sa propisanim normativima i standardima;
- 2) dođe do otkaza ugovora o radu usljed učinjene povrede radne obaveze ili radne discipline.

Bliže uslove za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence za rad stručnom radniku, kao i obrazac licence za rad, propisuje nadležni organ državne uprave.

XII. AKREDITACIJA PROGRAMA

Akreditacija

Član 140

Akreditacija programa obuke odnosno programa pružanja usluge (u daljem tekstu: akreditacija), je postupak u kome se ocjenjuje da li program obuke odnosno program pružanja usluge (u daljem tekstu: program obuke) ispunjava utvrđene standarde za akreditaciju.

Program obuke iz stava 1 ovog člana namijenjen je stručnim radnicima i stručnim saradnicima kod pružaoca usluge.

Postupak akreditacije

Član 141

Postupak akreditacije programa obuke sprovodi se objavljivanjem javnog poziva za akreditaciju.

Odluku o objavljivanju javnog poziva za akreditaciju programa obuke donosi Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu.

Javni poziv iz stava 2 ovog člana objavljuje se na internet stranici Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu.

Standarde za akreditaciju programa obuke, kao i način sprovođenja postupka akreditacije bliže se uređuje aktom nadležnog organa državne uprave.

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu donosi rješenje o akreditaciji programa obuke.

Protiv rješenja iz stava 5 ovog člana odlučuje nadležni organ državne uprave.

Pravo na prijavu za akreditaciju programa obuke

Član 142

Pravo da prijavi program obuke za akreditaciju ima autor programa, a ako je program koautorsko djelo, pravo na prijavu zajednički imaju svi koautori.

Sprovođenje postupka akreditacije programa

Član 143

Prijava programa obuke za akreditaciju podnosi se Zavodu za socijalnu i dječiju zaštitu.

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu obrazuje komisiju za akreditaciju programa.

Komisija iz stava 2 ovog člana vrši stručnu ocjenu programa obuke i sačinjava listu programa koji ispunjavaju standarde za akreditaciju i vrši druge poslove u skladu sa aktom o obrazovanju.

Trajanje i obnavljanje akreditacije

Član 144

Program obuke akredituje se na period od pet godina.

Postupak za obnavljanje akreditovanog programa obuke pokreće se na zahtjev autora, kao i koautora akreditovanog programa obuke najkasnije šest mjeseci prije isteka roka na koji je program akreditovan.

Prava i dužnosti autora akreditovanog programa obuke

Član 145

Autor akreditovanog programa obuke ima pravo i dužnost da:

- 1) neposredno realizuje na način predviđen programom ili da realizaciju akreditovanog programa ugovorom povjeri drugom licu;
- 2) Zavodu za socijalnu i dječiju zaštitu dostavi spisak lica koja su uspješno završila obuku;
- 3) uredno čuva dokumentaciju o realizaciji akreditovanih programa obuke, uključujući podatke o mjestu i vremenu realizacije, licima koja su završila obuku i dr.;
- 4) stavi na uvid akt o akreditaciji programa obuke svakom zainteresovanom licu;
- 5) informiše potencijalne korisnike i javnost o akreditaciji programa obuke;
- 6) omogući sprovođenje kontrole kvaliteta realizacije akreditovanog programa obuke;
- 7) po isteku akreditacije programa obuke, odnosno brisanju iz Registra akreditovanih programa prestane sa realizacijom programa, a ako je realizacija bila u toku u vrijeme isteka akreditacije, da završi realizaciju programa obuke.

Oduzimanje akreditacije

Član 146

Kada Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu utvrdi da je prestala potreba za realizacijom programa ili se u realizaciji bitno odstupa od sadržine i plana izvođenja, donosi rješenje o oduzimanju akreditacije.

Sertifikat

Član 147

Stručnom radniku i stručnom saradniku koji je uspješno završio obuku u trajanju predviđenom akreditovanim programom obuke izdaje se sertifikat.

Sertifikat izdaje Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu na osnovu podataka koje dostavlja autor akreditovanog programa obuke.

Sadržinu i oblik sertifikata utvrđuje nadležni organ državne uprave.

XIII. EVIDENCIJE I REGISTRI

Zbirke podataka

Član 148

Za potrebe obavljanja djelatnosti socijalne i dječije zaštite, za planiranje, praćenje stanja, kao i za naučno-istraživačke i statističke svrhe u oblasti socijalne i dječije zaštite vode se zbirke podataka.

Zbirke podataka iz stave 2 ovog člana sadrže podatke o:

- 1) pravima iz socijalne i dječje zaštite;
- 2) pružaocima usluga;
- 3) korisnicima prava iz socijalne i dječije zaštite;
- 4) finansiranju djelatnosti socijalne i dječije zaštite;
- 5) druge podatke u skladu sa zakonom.

Nadležni organ državne uprave upravlja, održava, koristi, obezbeđuje sigurnosne uslove, nadzor baze podataka i cjelokupnog informacionog sistema socijalne i dječije zaštite i pruža informatičku podršku sistemu socijalne i dječije zaštite.

Nadležni organ državne uprave izdaje ovlašćenja i određuje ovlašćenja za pristup bazi podataka i za unošenje novih i korišćenje postojećih podataka.

Podaci u sistemu socijalne i dječje zaštite vode se i u elektronskom obliku u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita podataka o ličnosti.

Bliže uslove o sadržaju baze podataka, čuvanju, pristupu, evidenciji i dokumentaciji propisuje nadležni organ državne uprave.

Preuzimanje podataka od drugih organa

Član 149

Za ostvarivanje prava iz ovog zakona preuzimaju se podaci iz elektronskih i drugih zbirki podataka organa i organizacija nadležnih za njihovu obradu.

Bliže uslove o preuzimanju podataka iz drugih zbirki podataka propisuje nadležni organ državne uprave.

Povjerljive informacije o korisniku

Član 150

Sve informacije o ličnim i porodičnim prilikama korisnika koje pružaoci usluga vode o korisniku usluge su povjerljive informacije.

Povjerljive informacije o korisniku pružalac usluga može koristiti samo u svrhu pružanja usluge.

Korisnik ima pravo na zaštitu povjerljivosti svih privatnih podataka iz dokumentacije koja se obrađuje za potrebe pružanja usluge, izvještavanja o radu ustanove ili pružalaca usluga, uključujući i one koje se tiču njegove ličnosti, ponašanja i porodičnih okolnosti i načina korišćenja usluga socijalne i dječije zaštite.

Povjerljivim informacijama smatra se i:

- podatak da korisnik koristi pravo ili uslugu;
- vrsta prava ili usluge pružene pojedinom korisniku;
- ime, adresa i drugi lični i identifikacioni podaci o korisniku;
- podaci koji se nalaze u zahtjevu korisnika;
- informacije koje sam korisnik saopštava o sebi;
- informacije koje druga lica saopštavaju o korisniku usluga;
- podaci dobijeni u vezi korisnika usluga tokom pružanja usluge;
- procjene, nalazi, profesionalni stav ili mišljenje pružaoca usluge o korisniku usluga;
- podaci koji se nalaze u izvještajima zdravstvenih ustanova za korisnika;
- informacije o korisniku kao što su: fotografije korisnika usluge, crteži napravljeni od strane korisnika tokom procesa pružanja usluge, svojeručno pisane izjave ili komentari i primjedbe korisnika, pisane bilješke pružaoca usluge ili korisnika, audio i video snimci sačinjeni u vezi sa korišćenjem usluge i drugo;
- sadržaj prepiske sa drugim ustanovama ili organizacijama, ako ta prepiska sadrži informacije o korisniku ili drugim licima koje su sa njim povezane.

Evidencija

Član 151

Nadležni organ državne uprave u cilju praćenja stanja i formiranja baze podataka, vodi evidenciju ustanova.

Ustanove i drugi pružaoci usluga vode evidenciju o korisnicima i pravima iz socijalne i dječije zaštite.

Bliže uslove o vrsti, sadržini i načinu vođenja evidencije iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Registri o licencama

Član 152

Licenca za obavljanje djelatnosti upisuje se u Registar licenciranih pružalaca usluga, koji vodi nadležni organ državne uprave.

Licenca za rad upisuje se u Registar licenciranih stručnih radnika, koji vodi Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu.

Način vođenja i sadržinu registara iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

Vođenje evidencija programa obuke

Član 153

Evidencije prijava za akreditaciju, akreditovanih programa obuke i realizovanih programa obuke vodi Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu.

Način vođenja i sadržinu evidencija iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave.

XIV. FINANSIRANJE SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

Finansiranje

Član 154

Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se u budžetu države, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalaca usluga, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječijoj zaštiti propisana ovim zakonom, i za usluge socijalne i dječije zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište – sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima.

Ukoliko opštine nijesu u mogućnosti da obezbijede sredstva za usluge iz stava 4 ovog člana u njihovom finansiranju učestvovala država, u skladu sa članom 156 ovog zakona.

Izgradnja, održavanje i opremanje ustanova socijalne i dječije zaštite

Član 155

U okviru sredstava za obavljanje djelatnosti javne ustanove socijalne i dječije zaštite koja se finansira iz budžeta države sredstva za izgradnju, održavanje i njihovo opremanje, obezbjeđuju se u budžetu države.

U okviru sredstava za obavljanje djelatnosti javne ustanove socijalne i dječije zaštite koje se finansiraju iz budžeta opštine, sredstva za izgradnju, održavanje i opremanje obezbjeđuju se u budžetu opštine.

Kriterijume za dodjelu sredstava iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave, a kriterijume za dodjelu sredstava iz stava 2 ovog člana propisuje nadležni organ opštine.

Razvoj socijalne i dječije zaštite

Član 156

Radi razvoja odnosno finansiranja usluga socijalne i dječije zaštite sredstva se obezbjeđuju iz budžeta države, budžeta opštine, donacija, igara na sreću i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Sredstvima iz stava 1 ovog člana finansiraju se:

- 1) usluge socijalne i dječije zaštite za kojima postoji potreba u opštini;
- 2) inovativne usluge i usluge socijalne i dječije zaštite od posebnog značaja za državu.

Visinu sredstava za usluge iz stava 1 ovog člana, kriterijume za njihovu raspodelu po pojedinim opštinama, kriterijume za učešće lokalne samouprave i dinamiku prenosa sredstava utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijumi i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječije zaštite

Član 157

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječije zaštite, koje obezbjeđuje država, propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječije zaštite, koje se finansiraju iz budžeta opštine, propisuje nadležni organ opštine.

Odredbe iz st. 1 i 2 ovog člana odnose se na javne ustanove, ustanove i druge oblike organizovanja kada se finansiranje usluge socijalne i dječije zaštite vrši iz budžeta države odnosno opštine.

Ustanove i drugi oblici organizovanja samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada pružaju usluge socijalne i dječije zaštite neposrednim ugovaranjem.

U skladu sa propisanim kriterijumima i mjerilima, cijenu usluge iz stava 1 ovog člana utvrđuje nadležni organ državne uprave, a cijenu usluge iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ opštine.

Učešće korisnika u troškovima usluga

Član 158

Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika i drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo plaćanje učestvuju u plaćanju usluge svim svojim primanjima, prihodima i imovinom, izuzev primanja ostvarenih po osnovu materijalnog obezbjeđenja porodice, dodatka za djecu, lične invalidnine, jednokratne novčane pomoći, primanja po osnovu nagrada i otpremnine za odlazak u penziju.

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje država, propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje opština, propisuje nadležni organ opštine.

Sredstva za lične potrebe korisnika

Član 159

Korisniku smještaja u javnoj ustanovi socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se sredstva za lične potrebe u iznosu koji utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Obezbjeđenje troškova usluga iz budžeta države, odnosno budžeta opštine

Član 160

Za lica iz člana 158 stav 1 ovog zakona koja nijesu u mogućnosti da učestvuju u troškovima usluga, sredstva se obezbjeđuju u budžetu države, odnosno budžetu opštine.

Ugovor o plaćanju usluge

Član 161

Sa korisnicima koji učestvuju u plaćanju usluge ugovor o plaćanju usluge zaključuje pružalac usluge.

XV. NADZOR

Nadzor nad radom pružaoca usluge

Član 162

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši nadležni organ državne uprave.

Nadzor nad stručnim radom

Član 163

Nadzor nad stručnim radom pružalaca usluge vrši nadležni organ državne uprave, u skladu sa ovim zakonom.

U nadzoru nad stručnim radom pružaoca usluge utvrđuje se da li su ispunjeni uslovi u odnosu na primjenu propisanih stručnih procedura i na korišćenje stručnih znanja i vještina tokom prijema, procjene, planiranja, pregleda efekata realizovanih aktivnosti i završetka rada sa korisnikom, na osnovu uvida u dokumentaciju i uvida u proces pružanja i efekata usluga.

Po završenom nadzoru nad stručnim radom pružaoca usluge sačinjava se izvještaj.

Inspekcijski nadzor

Član 164

Inspekcijski nadzor nad radom pružalaca usluga vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora.

Prava, dužnosti i ovlašćenja inspektora socijalne i dječije zaštite

Član 165

Inspektor socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: inspektor) samostalan je u radu u granicama ovlašćenja utvrđenih zakonom i propisima donešenim za sprovođenje zakona i lično je odgovoran za svoj rad.

Inspektor je dužan da postupa savjesno i nepristrasno u vršenju poslova inspekcijskog nadzora, da čuva kao službenu tajnu podatke do kojih dođe u toku vršenja nadzora, a posebno podatke iz dokumentacije korisnika.

U vršenju nadzora inspektor je ovlašćen da utvrđuje zakonitost rada i ispunjenost standarda i da u skladu sa ovim zakonom:

- 1) pregleda opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga;
- 2) izvrši uvid u dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga, na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječije zaštite;
- 3) izvrši neposredan uvid u ostvarivanje prava i usluga, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rok za njihovo otklanjanje koji ne može biti kraći od 15 dana ni duži od šest mjeseci, a u hitnim slučajevima, naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka odmah;
- 4) zahtijeva izvještaje i podatke o radu javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga;
- 5) izvrši provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite propisanih ovim zakonom;
- 6) sasluša i uzme izjave odgovornog lica, odnosno stručnog radnika i stručnog saradnika, kao i drugih zaposlenih, korisnika i drugih lica;
- 7) inicira postupak za utvrđivanje odgovornosti;
- 8) izvrši neposredan uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora u skladu sa ovim zakonom;
- 9) razmatra predstavke pravnih i fizičkih lica koje se odnose na rad i pružanje usluga socijalne i dječije zaštite;
- 10) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.

Nalozi i mjere inspektora socijalne i dječije zaštite

Član 166

U vršenju inspekcijskog nadzora pored mjera i radnji propisanih Zakonom o inspekcijskom nadzoru, inspektor može da:

- 1) odredi minimum rada za vrijeme trajanja zabrane rada;
- 2) privremeno zabrani obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite ili određenih poslova iz djelatnosti socijalne i dječije zaštite zaposlenom koji obavlja djelatnost socijalne i dječije zaštite suprotno odredbama ovog zakona i propisima donijetim za sprovođenje ovog zakona, najmanje na 30 dana, a najduže na šest meseci od dana kada je primljen akt kojim je ta mjera izrečena;

3) zabrani samostalni rad stručnom radniku koji nije dobio, odnosno obnovio licencu za samostalni rad, odnosno kome je oduzeta licenca za samostalni rad;

4) da predloži oduzimanje licence stručnom radniku iz razloga propisanih ovim zakonom.

XVI. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji vezani za djelatnost

Član 167

Novčanom kaznom u iznosu od 500 € do 5 000 € kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) najkasnije do kraja marta tekuće godine ne podnese izvještaj o radu, izvještaj o finansijskom poslovanju za prethodnu godinu i program rada za tekuću godinu (član 101);

2) otpočne sa obavljanjem djelatnosti socijalne i dječje zaštite prije pribavljanja licence za obavljanje djelatnosti (član 130 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 250 € do 1000 €.

Prekršaji korisnika

Član 168

Novčanom kaznom u iznosu od 250 € kazniće se korisnik socijalne i dječje zaštite ako ne da istinite podatke o prihodima i imovini, kao i o drugim okolnostima od kojih zavisi ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite kao i tokom njihovog korišćenja (član 86).

XVII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski propisi

Član 169

Propisi za sprovođenje ovog zakona, donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana propisi iz člana 135 stav 2, člana 139 stav 2, člana 141 stav 4, člana 147 stav 3 i člana 153 stav 2 ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se dosadašnji propisi, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje rada i poslovanje ustanova socijalne i dječije zaštite

Član 170

Pružalac usluge dužan je da rad i poslovanje uskladi sa odredbama ovog zakona, u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 60 stav 2 ovog zakona.

Pružalac usluge iz stava 1 ovog člana, dužan je da podnese zahtjev za dobijanje licence u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 135 stav 2 ovog zakona.

Osnivanje Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu

Član 171

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu počće sa radom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stručni ispit

Član 172

Stručni radnici i stručni saradnici dužni su da polože stručni ispit u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Zahtjev za izdavanje licence za rad

Član 173

Stručni radnici koji obavljaju stručne poslove iz člana 123 ovog zakona dužni su da podnesu zahtev za izdavanje licence za rad najkasnije u roku od godinu dana od početka rada Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu.

Izbor upravnog odbora i direktora

Član 174

Izbor upravnog odbora i direktora javne ustanove tite u skladu sa ovim zakonom izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do izbora organa iz stava 1 ovog člana postojeći organi ustanove nastavljaju sa vršenjem poslova.

Započeti postupak priznavanja prava

Član 175

Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite koji je započet prije stupanja na snagu ovog zakona, završiće se po odredbama ovog zakona.

Nastavak korišćenja prava

Član 176

Korisnici prava iz socijalne i dječije zaštite koji su ostvarili pravo po propisima koji su bili na snazi do dana primjene ovog zakona, a ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, nastavljaju sa korišćenjem toga prava.

Prestanak važenja

Član 177

Danom stupanja na ovog zakona prestaje da važi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list RCG", broj 78/05) i član 121 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG”, broj 40/11).

Stupanje na snagu zakona

Član 178

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE PREDLOGA ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI

I. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti sadržan je u odredbi člana 16 stav 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru, kao i u odredbi člana 67 stav 2 kojom je propisano da država obezbjeđuje materijalnu sigurnost licu koje je nesposobno za rad i nema sredstva za život.

Takođe, za donošenje ovog zakona relevantne su odredbe Ustava kojima je propisano da se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom (član 68); da porodica uživa posebnu zaštitu (član 72 stav 1); kao i da dijete uživa prava i slobode primjereno njegovom uzrastu i zrelosti (član 74 stav 1).

II. Razlozi za donošenje zakona

Crna Gora kao pravna i demokratska država organizovana je tako da ima viziju društva kao humanog, ekonomski stabilnog i funkcionalnog, zasnovanog na principima decentralizacije i participativnog odlučivanja sa visokim stepenom zaštite ljudskih prava i sloboda. U takvom društvu, djelovanje svih sistema zaštite i podrške, uključujući i socijalnu i dječju zaštitu, treba da bude zasnovano na potrebama pojedinca, uz ravnopravno učešće državnog, lokalnog, privatnog, nevladinog sektora i samih građana.

Vlada Crne Gore u procesu preuzimanja neophodnih aktivnosti na poboljšanju socijalno-ekonomskog položaja građana, posebno lica koja imaju potrebu za uslugama i podrškom u oblasti socijalne i dječje zaštite, usvojila je Strategiju razvoja socijalne i dječje zaštite za period 2008-2012. godine.

Oblast socijalne i dječje zaštite uređena je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list RCG", br. 78/05). Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa.

Prava iz socijalne i dječje zaštite ostvaruju se kod nadležnih centara za socijalni rad. Sve opštine su pokrivene djelatnošću centara za socijalni rad. Organizvano je deset centara za socijalni rad koji pokrivaju 21 opštinu. Od deset centara za socijalni rad, samo su tri opštinski centri (Herceg Novi, Rožaje i Plav), dok su ostali međuopštinski.

Socijalna i dječja zaštita se zasniva na principima: uvažavanja dostojanstva korisnika iz oblasti socijalne i dječje zaštite; lične odgovornosti i aktivnog učešća korisnika u kreiranju ciljeva i aktivnosti socijalne i dječje zaštite; pluralizma nosilaca, sadržaja, oblika, metoda i usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti; partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou.

Socijalnu i dječju zaštitu obavljaju ustanove socijalne i dječje zaštite u okviru djelatnosti za koju su osnovane.

Zakonom su uređena osnovna prava iz socijalne i dječije zaštite. Prava iz socijalne zaštite su: materijalno obezbjeđenje porodice; lična invalidnina; njega i pomoć drugog lica; smještaj u ustanovu; smještaj u drugu porodicu; pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim potrebama; zdravstvena zaštita; troškovi sahrane i jednokratna novčana pomoć. Prava iz dječije zaštite su: oprema za novorođeno dijete; dodatak za djecu; naknada po osnovu rođenja djeteta; naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena i odmor i rekreacija djece.

Prava na socijalnu zaštitu ostvaruju se po socijalno-zaštitnim kriterijumima, odnosno na osnovu socijalne potrebe (invalidnost, nesposobnost za rad i privređivanje, nepostojanja zakonske obaveze izdržavanja, imovinskog cenzusa i drugih posebnih obilježja socijalne ugroženosti).

Prema važećem zakonu visina osnovnih prava iz socijalne i dječije zaštite utvrđena je u fiksnom iznosu, uz mogućnost da nadležni organ državne uprave, može utvrditi u većem iznosu, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Dominantnu ulogu u socijalnoj i dječijoj zaštiti ima država, što ne stimulise angažovanje drugih nosilaca (porodica, građana, opštine, organizacija civilnog društva i dr.) u ostvarivanju ciljeva iz ove oblasti. Socijalna i dječija zaštita najvećim dijelom ograničava se na mjere i aktivnosti koje ostvaruje Vlada Crne Gore.

Većina sadržaja i usluga u oblasti socijalne i dječije zaštite ostvaruje se kroz institucionalni sistem, odnosno ustanove socijalne zaštite, tako da su vaninstitucionalni oblici nerazvijeni. Smještaj djece i mladih ostvaruje se u ustanovama socijalne i dječije zaštite koje osniva država. Evidentno je da ne postoji razvijen sistem ustanova za smještaj različitih kategorija djece sa posebnim potrebama pa se iz tih razloga koristi smještaj u ustanovama van Crne Gore.

Usluge u zajednici nedovoljno su razvijene. Ovo se prvenstveno odnosi na usluge koje podržavaju ostanak korisnika u porodičnom okruženju: dnevni boravci za djecu sa smetnjama razvoju, dnevni boravci i klubovi za stara lica; kao i prihvatilišta i prihvatne stanice, sigurne kuće za žrtve zlostavljanja i trgovine ljudima, kapaciteti za privremeni smještaj starih, stanovanje uz podršku za odrasla lica sa invaliditetom i djecu i mlade bez roditeljskog staranja po prestanku smještaja. Postoji porast potreba za uslugama socijalne i dječije građana, ali i nedovoljni kapacitet centra za socijalni rad. Postoje osnovi za zaključak da nije realno da se u okviru centra za socijalni rad, kao službe u kojoj prije svega treba obavljati poslove iz okvira javnih ovlašćenja, može odvijati i više raznorodnih funkcija, među kojima je i pružanje direktnih usluga u zajednici. U narednom periodu ostaje kao otvoreno pitanje odvajanje poslova iz okvira javnih ovlašćenja i pružanje usluga u zajednici, u centrima za socijalni rad. Centar za socijalni rad treba da se pozicionira kao moderna, reformisana služba u zajednici.

Uz nerazvijenost usluga socijalne i dječije zaštite, ne postoje bliži uslovi, normativi i minimalni standardi za pojedine vrste usluga, čime se dovodi u pitanje kontrola njihovog kvaliteta.

Sistem socijalne i dječije zaštite je relativno slabo povezan sa drugim sistemima. Međuresorska saradnja na državnom nivou i saradnja sistema na lokalnom nivou je nedovoljna, posebno kada je u pitanju zaštita naročito osjetljivih grupa.

Informacioni sistem, kao osnova za brže i efikasnije ostvarivanje prava, posebno kada je riječ o materijalnim davanjima, nije razvijen. Stanje u oblasti evidencije podataka u oblasti socijalne i dječije zaštite, s fokusom na djelatnost centra za socijalni rad i ustanova za smještaj, odvija se na nivou nepotpunog statističkog bilježenja činjenica. Razlikovanje prava, oblika zaštite, mjera i usluga je nejasno, a njihovi sadržaji su podložni različitim interpretacijama pa se može sumnjati u objektivnost i valjanost praćenja u socijalnoj i dječijoj zaštiti i izvještavanja o ovoj oblasti.

Nije uspostavljen funkcionalan odnos između evidencije, izvještavanja, praćenja, planiranja i istraživačkog rada. Nejednoobrazno bilježenje podataka, te odsustvo standarda u registrovanju sadržaja koji su uključeni u predmet evidencije i izvještavanja, kao i neprilagođenost podataka za automatsku obradu – glavni su razlozi što je korišćenje evidencije za praćenje, izvještavanje i istraživanje redukovano na minimalan broj pokazatelja. Iz godišnjih izvještaja može se vidjeti pretežno postojanje prikaza broja korisnika razvrstanih u kategorije i primjenu elementarnih oblika njihove zaštite.

Prema Predlogu Zakona, socijalna i dječija zaštita se zasniva na principima:

- 1) Uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječije zaštite;
- 2) Zabrane diskriminacije;
- 3) Informisanja korisnika;
- 4) Individualizacije;
- 5) Odgovornost za zadovoljenje životnih potreba;
- 6) Subsidijarnosti;
- 7) Socijalne pravičnosti;
- 8) Aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječije zaštite;
- 9) Uvažavanja najboljeg interesa korisnika;
- 10) Dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju;
- 11) Pluralizma usluga i pružalaca usluga;
- 12) Partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou;
- 13) Transparentnosti;
- 14) Prevencije institucionalizacije.

Svi navedeni principi, detaljno su definisani u tekstu Predloga Zakona.

Imajući u vidu činjenicu da obim i visina prava u oblasti socijalne i dječije zaštite zavisi od raspoloživih sredstava države, ostvarivanje osnovnih prava iz socijalne i dječije zaštite uslovljeno je imovinskim cenzusom. Mjesečni iznosi osnovnih prava utvrđeni su u nominalnom iznosu, uz mogućnost da nadležni organ državne uprave, može utvrditi u većem iznosu, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Predloženo je da porodica korisnik materijalnog obezbjeđenja, koja ima roditelje sposobne za rad može koristiti to pravo neprekidno najduže devet mjeseci, uz mogućnost ostvarivanja prava po isteku tri mjeseca od dana prestanka prava.

Predlogom Zakona uređeno je da pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju. Predloženim

rješenjem eliminiše se mogućnost diskriminacije lica s invaliditetom u odnosu na vrijeme nastanka oboljenja i godina života.

Predlogom Zakona uređeno je da pravo na zdravstvenu zaštitu imaju i korisnici dodatka za njegu i pomoć, ukoliko ovo pravo nijesu ostvarili po drugom osnovu.

Predlogom Zakona uređeno je da pravo na troškove sahrane imaju i korisnici dodatka za njegu i pomoć, ukoliko ovo pravo nijesu ostvarili po drugom osnovu.

Predlogom Zakona uređeno je da pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici.

Predlogom Zakona uređeno je da pravo na učešće u troškovima ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi ostvaruju djeca u skladu sa Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

Predlogom Zakona propisani su novi uslovi za refundaciju naknade zarade i naknada zarade za porodijsko i roditeljsko odsustvo, kojim će se uspostaviti bolja kontrola korišćenja budžetskih sredstava.

Donošenjem novog zakona, realizuju se opredeljenja, koja podrazumijevaju, između ostalog, podsticanje razvoja raznovrsnih i uvođenje novih usluga socijalne i dječije zaštite u zajednici i uključivanje u sferu pružanja usluga što više različitih aktera.

Predlogom Zakona predviđa se propisivanje minimalnih standarda za pružanje usluga socijalne i dječije zaštite. Minimalni standardi omogućavaju da se usluge na teritoriji Crne Gore pružaju i razvijaju na ujednačen način. To znači da usluga u svim mjestima u kojima se pruža mora zadovoljiti isti minimum standarda. Cilj razvoja socijalne i dječije zaštite je da se u Crnoj Gori uspostavi minimum standarda, kao i da se prilikom pružanja usluga ispod minimuma ne može ići, a svako podizanje standarda je cilj i zadatak socijalne i dječije zaštite. Standardi čine osnovu za uvođenje sistema licenciranja pružalaca usluga. Svi koji ispunjavaju standarde mogu dobiti licencu za rad. Standardi, takođe, daju podsticaj poboljšanju ponude i kvaliteta svih usluga za korisnika.

Predlogom Zakona preciznije je uređena djelatnost ustanova socijalne i dječije zaštite, formiranje i nadležnost organa upravljanja.

Predlogom Zakona uređeno je da u ustanovi socijalne i dječije zaštite, odnosno kod pružaoca usluge poslove obavljaju stručni radnici, stručni saradnici i drugi zaposleni u skladu sa zakonom.

Predlogom zakona propisani su zabranjeni oblici postupanja zaposlenih, tj. da je u ustanovi, odnosno kod pružaoca usluga socijalne zaštite zaposlenom zabranjen svaki oblik nasilja nad djetetom, odraslim i starijim licem, fizičko, emocionalno i seksualno zlostavljanje, iskorištavanje korisnika, zloupotreba povjerenja ili moći koju uživa u odnosu na korisnika, zanemarivanje korisnika i druga postupanja koja narušavaju zdravlje, dostojanstvo i razvoj korisnika. Predviđeno je da se kolektivnim ugovorom iz oblasti socijalne djelatnosti utvrđuju zabranjeni postupci, odnosno povrede radne obaveze. Postupanje suprotno navedenim zabranama smatra se povredom radne obaveze zaposlenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast rada i kolektivnim ugovorom iz oblasti socijalne djelatnosti.

Predlogom Zakona predviđeno je osnivanje Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu za obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječijoj zaštiti. Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu je upravna organizacija.

Predlogom Zakona uređeno je da nadzor nad radom javnih ustanova i drugih pružalaca usluga socijalne i dječije zaštite, vrši nadležni organ državne uprave. Nadzor se sprovodi kao nadzor nad stručnim radom i inspekcijski nadzor.

Predlogom Zakona utvrđen je postupak za dobijanje licence za organizacije i stručne radnike iz oblasti socijalne i dječije zaštite.

Predlogom Zakona utvrđen je postupak akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluge u kome se ocjenjuje da li program obuke, odnosno program pružanja usluge namijenjen stručnim radnicima i stručnim saradnicima ispunjava utvrđene standarde za akreditaciju.

Predlogom Zakona propisano je da se radi razvoja odnosno finansiranja usluga socijalne i dječije zaštite sredstva obezbjeđuju iz budžeta države, budžeta jedinice lokalne samouprave, donacija, igara na sreću i drugih izvora u skladu sa zakonom. Navedenim sredstvima finansiraju se: 1) usluge socijalne i dječije zaštite za kojima postoji potreba u lokalnoj zajednici; 2) inovativne usluge i usluge socijalne i dječije zaštite od posebnog značaja za državu.

Predlogom Zakona predviđeno je stvaranje baze podataka, tj. da se o korisnicima i pravima iz socijalne i dječije zaštite vodi evidencija. Za potrebe obavljanja djelatnosti socijalne i dječije zaštite određene zakonom, za planiranje, praćenje stanja, kao i za naučno-istraživačke i statističke svrhe u oblasti socijalne i dječije zaštite vodi se baza podataka. Baza podataka sadrži podatke o: 1) pravima iz socijalne i dječije zaštite; 2) pružaocima usluga socijalne i dječije zaštite; 3) korisnicima prava iz socijalne i dječije zaštite; 4) finansiranju djelatnosti socijalne i dječije zaštite; 5) druge podatke u skladu sa zakonom.

III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Razlozi za donošenje ovog zakona nalaze se i u poštovanju međunarodnih standarda i obaveza preuzetih ratifikacijom međunarodnih ugovora, pijre svega onih koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda i prava djeteta.

Usklađenost Predloga zakona sa pravnom tekovinom Evropske Unije

a) Usklađenost sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

Potpuno usklađeno sa Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije, Glava II, Jednakost, član 24, Prava djeteta

b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije:

Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU sa kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

c) Usklađenost sa ostalim izvorima prava Evropske unije:

Ne postoji izvor prava EU ove vrste sa kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

Usklađenost Predloga zakona sa ostalim izvorima međunarodnog prava:

Predlog zakona je usklađen sa: Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima (1948) i Konvencijom UN o pravima djeteta.

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Osnovne odredbe (član 1 do 19)

Osnovnim odredbama propisano je da se prava iz socijalne dječije zaštite i obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite ostvaruju se pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Socijalna i dječija zaštita je djelatnost od javnog interesa. Ostvarivanje javnog interesa u socijalnoj i dječijoj zaštiti obezbjeđuju Crna Gora (država) i lokalna samouprava (opština), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom.

Socijalna i dječija zaštita je djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku, s ciljem unaprjeđenja kvaliteta života i osnaživanja za samostalan i produktivan život. Radi ostvarivanja i unaprjeđenja djelatnosti socijalne i dječije zaštite, država i opština donose strateška dokumenta.

Definisani su korisnici socijalne i dječije zaštite, tako što je propisano da je korisnik socijalne i dječije zaštite dijete: a) bez roditeljskog staranja; b) čiji roditelj nije u stanju da se o njemu stara; c) sa smetnjama i teškoćama u razvoju; d) u sukobu sa zakonom; e) koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva; f) koje je žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; g) žrtva trgovine ljudima; h) kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava; i) koje se zatekne van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja; j) trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; k) samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; l) kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. Korisnik socijalne i dječije zaštite je i odraslo i staro lice: a) sa invaliditetom; b) koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva; c) koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploatacije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; d) žrtva trgovine ljudima; e) koje je beskućnik; f) trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; g) samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; h) kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Prava po ovom zakonu mogu ostvariti crnogorski državljani sa prebivalištem na teritoriji države. Prava iz socijalne i dječije zaštite utvrđena ovim zakonom i međunarodnim ugovorom može ostvariti lice koje ima status stranca u smislu Zakona o strancima.

Principi socijalne i dječije zaštite kao dio ovog zakonskog teksta u osnovnim odredbama, već su predstavjeni u ovom obrazloženju, kao i zabranjena postupanja zaposlenih i vođenje evidencije i baze podataka.

Korisnik socijalne i dječije zaštite dužan je dati istinite lične podatke, podatke o svojim prihodima i imovinskom stanju, kao i drugim okolnostima od kojih zavisi priznavanje prava iz socijalne i dječije zaštite, kao i tokom njihovog korišćenja. Za tačnost podataka navedenih u zahtjevu za ostvarivanje prava iz ovog zakona, podnosilac odgovara materijalno i krivično.

Korisnik ima pravo na zaštitu ličnih podataka iz dokumentacije koja se obrađuje za potrebe izvještaja, odnosno za evidencije, uključujući i one koje se tiču njegove ličnosti, ponašanja i porodičnih okolnosti i načina korišćenja prava iz socijalne i dječije zaštite. U pogledu zaštite ličnih podataka korisnika primjenjuju se propisi o zaštiti podataka o ličnosti.

Korisnik socijalne i dječije zaštite koji nije zadovoljan pruženom uslugom, postupkom ili ponašanjem pružaoca usluge može podnijeti pritužbu nadležnom organu državne uprave. Pružalac usluge socijalne i dječije zaštite dužan je da donese akt o postupanju po pritužbama korisnika. Na ovaj način sistemski se unapređuje položaj i aktivno učešće korisnika u kvalitetu socijalne i dječije zaštite.

Prava iz socijalne i dječije zaštite su: 1) osnovna materijalna davanja; 2) usluge socijalne i dječije zaštite.

U postupku za ostvarivanje prava po ovom zakonu primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Djelatnost socijalne i dječije zaštite obavljaju ustanove socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: ustanove), u skladu sa ovim zakonom. Ustanova se može osnovati kao javna ili privatna.

Određene poslove socijalne i dječije zaštite može obavljati i drugi oblik organizovanja, u skladu sa ovim zakonom. Ako ustanovu osniva više subjekata, međusobna prava i obaveze osnivača uređuju se ugovorom.

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječije i ostvarivanje prava iz ovog zakona obezbjeđuju se u skladu sa ovim zakonom.

Prava iz socijalne i dječije zaštite su lična i ne mogu se prenositi. Materijalno davanje koje se ostvaruje po osnovu ovog zakona ne može biti predmet obezbjeđenja ili prinudnog izvršenja.

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

U Predlogu Zakona definisano je značenje svih upotrijebljenih važnijih izraza.

Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti (član 20 do 39)

Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti su: 1) materijalno obezbjeđenje; 2) lična invalidnina; 3) dodatak za njegu i pomoć; 4) zdravstvena zaštita; 5) troškovi sahrane; 6) jednokratna novčana pomoć. Država može obezbijediti i druga materijalna davanja u socijalnoj zaštiti, u skladu sa materijalnim mogućnostima. Bliže uslove za ostvarivanje navedenih prava, osim za jednokratnu pomoć, propisuje nadležni organ državne uprave.

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti pojedinac, odnosno porodica, ako je pojedinac, odnosno član porodice: 1) nesposoban za rad; 2) sposoban za rad, pod uslovom da je: trudnica; samohrani roditelj; roditelj koji izdržava dijete, odnosno roditelj koji vrši produženo roditeljsko pravo, u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi; lice koje je završilo školovanje po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći ili posebnom obrazovnom programu; lice poslije navršene 18 godine života, ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje; dijete bez roditeljskog staranja, odnosno lice, koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja, do zasnivanja radnog odnosa na vrijeme duže od šest mjeseci.

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti pojedinac odnosno porodica, pod uslovom da: 1) visina prosječnih mjesečnih prihoda iz prethodnog kvartala ne prelazi osnov za ostvarivanje prava za: pojedinca 63.50 €; porodicu sa dva člana 76.20 €; porodicu sa tri člana 91.50 €; porodicu sa četiri člana 108.00 €; porodicu sa pet i više članova 120.70 €; 2) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi poslovni prostor; 3) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi stan ili stambenu zgradu u obimu većem od: jednosobnog stana za pojedinca; dvosobnog stana za porodicu sa dva ili tri člana; trosobnog stana za porodicu sa četiri ili više članova; 4) nema u vlasništvu zemljište u gradskom ili prigradskom građevinskom rejonu; 5) nema u vlasništvu, odnosno ne koristi poljoprivredno zemljište, odnosno privredne šume u površini većoj od: 20 ari za pojedinca; 30 ari za porodicu sa dva člana; 40 ari za porodicu sa tri člana; 50 ari za porodicu sa četiri člana; 60 ari za porodicu sa pet i više članova; ili nema u vlasništvu, odnosno ne koristi drugo zemljište u površini većoj od 2 ha; 6) je pojedinac, odnosno član porodice sposoban za rad, a prijavljen je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, u skladu sa posebnim zakonom; 7) centar za socijalni rad utvrdi da lice koje je dužno da daje izdržavanje nije u mogućnosti da izdržava lice nesposobno za rad, u skladu sa ovim zakonom; 8) pojedinac, odnosno član porodice nije odbio ponuđeno zaposlenje ili stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od odbijanja protekla najmanje jedna godina; 9) pojedincu, odnosno članu porodice nije prestao radni odnos izjavom njegove volje, njegovom saglasnošću ili njegovom krivicom, zbog disciplinske ili krivične odgovornosti, osim ako je od prestanka radnog odnosa protekla najmanje jedna godina ili ako je po prestanku radnog odnosa nastupila nesposobnost za rad; 10) pojedincu, odnosno članu porodice nije prestao radni odnos sporazumnim raskidom sa isplatom otpremnine u iznosu većem od deset prosječnih mjesečnih zarada sa porezima i doprinosima u državi, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od sporazumnog raskida radnog odnosa i isplate otpremnine proteklo najmanje tri godine; 11) pojedinac, odnosno član porodice nije ostvario pravo na otpremninu po osnovu prestanka radnog odnosa, u skladu sa posebnim zakonom, osim ako je od ostvarivanja prava proteklo najmanje šest mjeseci; 12) pojedinac, odnosno član porodice nije otuđio nepokretnu imovinu ili se odrekao prava na nasljeđivanje imovine, osim ako je od otuđenja ili odricanja proteklo najmanje tri godine; 13) pojedinac odnosno član porodice nije vlasnik stočnog fonda, poljoprivredne i građevinske mehanizacije i drugih sredstava za rad i poslovanje; 14) pojedinac, odnosno član porodice nije vlasnik motornog

vozila, osim motornog vozila koje služi za prevoz pojedinca ili člana porodice, korisnika dodatka za njegu i pomoć; 15) pojedinac, odnosno član porodice nije zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, osim sa centrom za socijalni rad; 16) pojedinac ili porodica ima materijalne prilike znatno povoljnije od onih koje se mogu obezbijediti na osnovu prava na materijalno obezbjeđenje. Za porodice koje imaju člana korisnika dodatka za njegu i pomoć, obim stambenog prostora uvećava se za sobu.

U postupku ostvarivanja materijalnog obezbjeđenja, prihodom pojedinca, odnosno člana porodice ne smatra se: lična invalidnina, dodatak za njegu i pomoć, dodatak za djecu, naknada za novorođeno dijete, odnosno naknada po osnovu rođenja djeteta za lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i redovnog studenta ostvarena u skladu sa ovim zakonom; primanja po osnovu nagrade; otpremnina pri odlasku u penziju; jednokratna novčana pomoć; naknada za otklanjanje posljedica od elementarnih nepogoda; primanje po osnovu učeničkog i studentskog standarda naknada po osnovu smrti člana porodice; davanje koje se odnosi na obavezu izdržavanja lica koje ne živi u porodici; naknada za lica sa invaliditetom koje je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje; novčana naknada licu koje je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, a roditelj je lica koje u skladu sa ovim zakonom ostvaruje pravo na ličnu invalidninu, prihodi članova porodice ostvareni u prethodnom kvartalu po osnovu zarade, naknade zarade i penzije, ako poslije prestanka ostvarivanja tih prihoda podnesu zahtjev centru za socijalni rad.

Ako lice koje je nesposobno za rad ima srodnika sa kojim ne živi u porodici, a koji je, u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, dužan da daje izdržavanje, kod utvrđivanja prava na materijalno obezbjeđenje prethodno će se utvrditi mogućnost srodnika da daje izdržavanje, u skladu sa ovim zakonom ako ta obaveza nije utvrđena odlukom suda.

Izuzetno, ovlašćeno lice centra za socijalni rad može radi ostvarivanja prava na materijalno obezbjeđenje, predložiti da se izvrši neposredan uvid od strane komisije centra za socijalni rad ako su svi članovi porodice nesposobni za rad, odnosno ako je samohrano lice. Komisiju imenuje direktor centra za socijalni rad iz reda zaposlenih. Komisija daje nalaz i mišljenje da li porodica, odnosno član porodice ima potrebu za materijalnim obezbjeđenjem. Pravo na materijalno obezbjeđenje za porodicu može se priznati za period od tri mjeseca, uz obavezu preispitivanja po službenoj dužnosti.

Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja propisuje nadležni organ državne uprave.

Centar za socijalni rad će donijeti rješenje o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje pojedincu ili porodici, ako praćenjem materijalnih i drugih socijalnih uslova, komisija centra za socijalni rad ocijeni da su ti uslovi znatno povoljniji od onih koji se mogu obezbijediti na osnovu prava na materijalno obezbjeđenje. Komisiju imenuje direktor centra za socijalni rad iz reda zaposlenih. Komisija daje nalaz i mišljenje o prestanku prava na materijalno obezbjeđenje. Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja propisuje nadležni organ državne uprave.

Pojedinac koji je sposoban za rad, u skladu sa propisima kojima se uređuju radni odnosi i penzijsko i invalidsko osiguranje, odnosno profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje lica sa invaliditetom, ima pravo i dužnost da učestvuje u aktivnostima koje omogućavaju prevazilaženje njegove nepovoljne socijalne situacije, odnosno u sprovođenju mjera kojima se obezbjeđuje njegova socijalna uključenost. Centar za socijalni rad može na osnovu individualnog plana aktivacije, zaključiti sporazum sa korisnikom materijalnog

obezbjedenja o aktivnom prevazilaženju njegove nepovoljne socijalne situacije, koji sadrži aktivnosti i obaveze korisnika, kao i prestanak prava na materijalno obezbjeđenje u slučaju neopravdanog neizvršavanja obaveza iz sporazuma. Sadržinu i oblik individualnog plana aktivacije propisuje nadležan organ državne uprave.

Centar za socijalni rad i Zavod za zapošljavanje dužni su da međusobno sarađuju u sprovođenju mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje. Centar za socijalni rad dužan je Zavodu za zapošljavanje dostaviti obavještenje o priznatom pravu na materijalno obezbjeđenje za nezaposlenog radno sposobnog korisnika, u roku od 8 dana od dana donošenja rješenja o priznavanju prava. Zavod za zapošljavanje je dužan da u roku od 8 dana od dana saznanja obavijestiti centar za socijalni rad, ukoliko se radno sposobni korisnik prava na materijalno obezbjeđenje zaposli, odbije ponuđeno zaposlenje, osposobljavanje, prekvalifikaciju ili dokvalifikaciju. Način saradnje centara za socijalni rad i Zavoda za zapošljavanje u sprovođenju mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje, utvrđuje nadležni organ države uprave.

Roditeljima sposobnim za rad, koji izdržavaju dijete, izuzev ako je dijete korisnik dodatka za njegu i pomoć, pripada materijalno obezbjeđenje u trajanju do devet mjeseci u toku jedne godine, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom. Izuzetno, ako je jedan od roditelja na školovanju, obuci ili nekoj drugoj vrsti socijalnog angažovanja u skladu sa individualnim planom aktivacije, smatra se licem nesposobnim za rad u pogledu trajanja prava na materijalno obezbjeđenje. Roditelji mogu ostvariti pravo na materijalno obezbjeđenje, po isteku tri mjeseca od dana prestanka prava na materijalno obezbjeđenje, ako ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti lice kod koga je utvrđena nesposobnost za rad, u skladu sa ovim zakonom, odnosno lice koje je navršilo 67 godina života, a koje ima imovinu, ukoliko sa centrom za socijalni rad zaključi ugovor o doživotnom izdržavanju u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu koja nema prihod iznosi mjesečno i to za: pojedinca 63.50 €; porodicu sa dva člana 76.20 €; porodicu sa tri člana 91.50 €; porodicu sa četiri člana 108.00 €; - porodicu sa pet i više članova 120.70 €. Visina materijalnog obezbjeđenja za lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja iznosi mjesečno 120.70 €. Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu koja je ostvarila prihod određuje se u visini razlike iznosa utvrđenog stavom 1 ovog člana i prosječnog mjesečnog prihoda porodice iz prethodnog kvartala. Za utvrđivanje visine materijalnog obezbjeđenja uzima se broj članova porodice. Visina materijalnog obezbjeđenja za porodicu određuje se mjesečno u visini od 50% od utvrđenog iznosa. Pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom. Visina lične invalidnine iznosi 108.80 € mjesečno.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć ima: 1) lice kome je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć da bi imalo obezbijeđen pristup zadovoljavanju potreba; 2) korisnik lične invalidnine. Pravo na dodatak za njegu i pomoć drugog lica može ostvariti lice iz stava 1 ovog člana pod uslovom da ovo pravo nije ostvarilo po drugom osnovu. Visina dodatka za njegu i pomoć iznosi 63 € mjesečno.

Pravo na zdravstvenu zaštitu obezbjeđuje se korisniku: materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć i smještaja, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu. Pravo se obezbjeđuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Pravo na troškove sahrane u slučaju smrti korisnika: materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć i smještaja, obezbjeđuje se u skladu sa ovim zakonom. Pravo na troškove sahrane za korisnika ima lice koje je preuzelo plaćanje troškova sahrane, ukoliko to pravo nije ostvarilo po drugom osnovu. Pružalac usluge socijalne i dječije zaštite koji je platio troškove sahrane za lica ima pravo na naknadu troškova od lica koje ima obavezu plaćanja. Troškovi sahrane ostvaruju se kod centra za socijalni rad. Propisana je visina troškova sahrane za sva lica na koja se ovo pravo odnosi. Visina troškova sahrane za lica nepoznatog prebivališta, koje je umrlo na teritoriji države, obezbjeđuju se kod centra za socijalni rad i utvrđuju u iznosu stvarnih troškova sahrane.

Pojedinac, odnosno porodica koja se, zbog posebnih okolnosti koje utiču na stambeno, materijalno i zdravstveno stanje, nađe u stanju socijalne potrebe može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć.

Opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima, obezbijediti materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao što su: jednokratne pomoći; subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća koja osniva opština i druga materijalna davanja u socijalnoj zaštiti. Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje ovih prava propisuje nadležni organ opštine.

Osnovna materijalna davanja iz dječije zaštite (član 40 do 59)

Prema Predlogu Zakona osnovna materijalna davanja iz dječije zaštite su: 1) naknada za novorođeno dijete; 2) dodatak za djecu; 3) troškovi ishrane u predškolskim ustanovama; 4) pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama; 5) refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo; 6) naknada po osnovu rođenja djeteta; 7) refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena. Država može obezbijediti i druga materijalna davanja iz dječije zaštite, u skladu sa materijalnim mogućnostima. Bliže uslove za ostvarivanje navedenih prava propisuje nadležni organ državne uprave.

Pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete može ostvariti jedan od roditelja, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje. Ova naknada može se ostvariti do navršene jedne godine života djeteta, a iznosi 105 €.

Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete: korisnik materijalnog obezbjeđenja; korisnik dodatka za njegu i pomoć; korisnik lične invalidnine; bez roditeljskog staranja; čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije. Ovo pravo ima troje djece u porodici, a izuzetno dodatak za djecu obezbjeđuje se i djeci koja su rođena kao dvojke, trojke i sl. nezavisno od broja djece. Dijete korisnik dodatka za njegu i pomoć, korisnik lične invalidnine i bez roditeljskog staranja ostvaruje pravo na dodatak za djecu nezavisno od broja djece. Predlogom zakona propisano je trajanje ovog prava, po pravilu do navršene 18 godine života, ako je dijete na redovnom školovanju, kao i izuzeci koji su jasno

propisani. Takođe, propisana je visina dodatka za djecu, koja iznosi mjesečno za dijete: 1) korisnika materijalnog obezbjeđenja 19 €; 2) korisnika dodatka za njegu i pomoć 25.50 €; 3) korisnika lične invalidnine 31.80 €; 4) bez roditeljskog staranja 31.80 €; 5) čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije 19 €. Dijete koje ispunjava uslove na dodatak za djecu po više osnova ostvaruje to pravo po povoljnijem osnovu. Propisano je da je nosilac prava na dodatak za djecu roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje, a da se ovaj dodatak za dijete bez roditeljskog staranja, koje je smješteno u ustanovu, isplaćuje na ime djeteta ovlašćenom licu u toj ustanovi i koristi se za potrebe djeteta.

Pravo na troškove ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi ostvaruju djeca, u skladu sa zakonom kojim se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama imaju djeca i mladi koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom. Ovo pravo obuhvata: troškove smještaja u ustanovu i troškove prevoza.

Pravo na troškove smještaja u ustanovu za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja imaju djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, a koji se upućuju na vaspitanje i obrazovanje van mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa ovim zakonom. Pravo na obezbjeđenje troškova smještaja ima i pratilac. Troškovi smještaja za pratioca obezbjeđuju se u visini troškova smještaja za dijete.

Pravo na troškove prevoza pripada djeci i mladima sa posebnim obrazovnim potrebama koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, a koji se upućuju na vaspitanje i obrazovanje van mjesta prebivališta, odnosno boravišta. Ovi troškovi obezbjeđuju se za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a ako su smještena u ustanovu obezbjeđuju se i troškovi prevoza za vrijeme zimskog i ljetnjeg školskog raspusta, državnih, vjerskih i drugih praznika ako putuju u mjesto stanovanja, kao i za povratak u mjesto školovanja, ukoliko ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu. Pravo na obezbjeđenje troškova prevoza ima i pratilac djeteta, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu. Visina troškova prevoza utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju.

Korisnik refundacije naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo je poslodavac, koji ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo. Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu, za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu: 1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je prosječna zarada zaposlenog za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo; 2) od šest do 12 mjeseci neprekidno, je 70% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo; 3) od tri do šest mjeseci neprekidno, je 50% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo. Za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu manje od tri mjeseca, zarada se ne refundira. Visina

sredstava može se utvrditi najviše do jedne prosječne zarade zaposlenog u državi u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Naknada zarade zaposlenog koji se bavi preduzetničkom djelatnošću za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo pripada licu koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni, a ostvaruje je kod centra za socijalni rad. Visina ove naknade zarade određuje se u skladu sa odredbom ovog predloga zakna za korisnika refundacije naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Ako je zahtjev za refundaciju naknade zarade, odnosno zahtjev za naknadu zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo podnijet u roku od 30 dana od dana početka korišćenja prava isplata teče od toga dana, a ako je zahtjev podnijet poslije toga roka, isplata teče od dana podnošenja zahtjeva. Refundacija naknade zarade, odnosno naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo se ne može ostvariti, ukoliko je zahtjev podnijet po isteku vremena, koje je zaposleni koristio za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Naknadu po osnovu rođenja djeteta može ostvariti jedan od roditelja koji je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i student, može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta, do navršene jedne godine života djeteta. Ukoliko je zahtjev za naknadu podnijet u roku od 30 dana od dana porođaja, isplata teče od dana porođaja, a ako je zahtjev podnijet poslije toga roka naknada se isplaćuje od dana podnošenja zahtjeva. Lice ne može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta ukoliko podnese zahtjev po isteku vremena za koje bi mu pripadalo pravo na naknadu. Visina ove naknade iznosi 26.20 € mjesečno.

Refundacija naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena poslodavcu je pravo koje ima poslodavac. On ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za rad sa polovinom punog radnog vremena, u iznosu od 50% zarade zaposlenog. Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu za zaposlenog za rad sa polovinom punog radnog vremena za lice, koje je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu: 1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena; 2) do 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena.

Naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena zaposlenom koji se bavi preduzetničkom djelatnošću može ostvariti lice koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni. Naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena ostvaruje kod centra za socijalni rad, a visina naknade zarade određuje se u skladu sa ovim zakonom koji se odnosi na refundaciju naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena poslodavcu.

Predlogom zakona propisani su izuzeci od refundacije, tako što je određeno da se poslodavcu kojem se isplata naknade zarade obezbjeđuje iz sektora javne potrošnje (budžet države, budžet opštine i vanbudžetski fondovi) ne refundiraju se sredstva po osnovu naknade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Visinu prava na naknadu za novorođeno dijete, dodatak za djecu i naknadu po osnovu rođenja djeteta, može utvrditi nadležni organ državne uprave u većem iznosu, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Predlogom zakona propisano je da opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima obezbijediti materijalna davanja iz dječije zaštite, kao što su: pomoć za novorođeno dijete; pomoć za nabavku školskog pribora i druga materijalna davanja. Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje prava propisuje nadležni organ opštine.

Usluge socijalne i dječije zaštite (članovi 60 do 72)

U različitim razvojnim dokumentima koje je usvojila Vlada Crne Gore, naglašena je potreba za razvijenim mrežama institucija i socijalnih usluga, koje mogu da otklone ili ublaže rizike od siromaštva i socijalne isključenosti kojima su izloženi građani, posebno djeca, nemoćni i starije osobe.

U predlogu zakona realizuju se opredjeljenja, koja podrazumijevaju, između ostalog, podsticanje razvoja raznovrsnih i uvođenje novih socijalnih usluga u zajednici i uključivanje u sferu pružanja usluga što više različitih aktera. Ponuđena rješenja podržavaju i afirmišu porodicu kao najbolji okvir zaštite osjetljivih grupa, te podsticanje razvoja porodičnog smještaja, usluga dnevnih boravaka, pomoći u kući i drugih usluga socijalne i dječije zaštite. Ovim zakonom su usluge u socijalnoj i dječijoj zaštiti grupisane po srodnosti, kao: 1) usluge procjene i planiranja; 2) usluge podrške za samostalni život u zajednici; 3) savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge; 4) usluge smještaja; 5) neodložne intervencije.

Svaka od navedenih grupa ima navedene konkretne usluge koje su usmjerene na korisnika u skladu sa proklamovanim ciljevima socijalne zaštite. Lista usluga podrazumijeva raznovrsne, do sada postojeće, ali i inovativne usluge koje su usklađene sa savremenim znanjima i praksom i rješenjima iz komparativnog zakonodavstva i prakse.

Usluge socijalne i dječije zaštite pružaju se privremeno, povremeno ili kontinuirano, u skladu sa potrebama i najboljim interesom korisnika.

Predloženom tipologijom usluga izbjegnuta je kategorizacija korisnika, koja sužava razmatranje kompleksnosti i cjelovitosti njihovih potreba.

Postupak za korišćenje usluge, po pravilu, sprovodi centar za socijalni rad, po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika. Centar preko angažovanih stručnih radnika, procjenjuje potrebu korisnika za određenom uslugom, odlučuje o korišćenju usluge i korisniku izdaje uput za korišćenje usluge, na osnovu koga se donosi rješenje. U čitavom ovom postupku centar za socijalni rad radi u saradnji sa korisnikom odnosno njegovim zakonskim zastupnikom. U postupku procjene i odlučivanja o korišćenju usluge, centar prvenstveno koristi sopstvene ljudske resurse, ali može koristiti i stručnjake iz drugih organizacija i ustanova, čime se stvara mogućnost za kvalitetniju procjenu i zadovoljavanje potreba korisnika. Ovakvim zakonskim uređenjem postupka za korišćenje usluga socijalne i dječije zaštite, normativno se razrađuje princip učešća (participacije) korisnika u pružanju usluge. Procjenom i planiranjem vrši se: procjena stanja, odnosno potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjena staraoca, hranitelja, usvojioca i lica kojem je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje; izrada individualnog ili porodičnog plana pružanja usluga i drugih procjena i planova.

Usluge podrške za život u zajednici obuhvataju aktivnosti koje podržavaju boravak korisnika u porodici i neposrednom okruženju. Usluge podrške za život u zajednici su:

dnevni boravak, pomoć u kući, stanovanje uz podršku, svratište, personalna asistencija, tumačenje i prevođenje na znakovni jezik i druge usluge podrške za život u zajednici. Ove usluge obavlja pružalac usluge socijalne i dječije zaštite.

Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge pružaju se kao vid podrške pojedincima i porodicama u krizi, radi prevazilaženja kriznih situacija i unaprjeđivanja porodičnih odnosa.

Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge obuhvataju: savjetovanje, terapiju, medijaciju, SOS telefon i druge usluge s ciljem prevazilaženja kriznih situacija i unaprjeđivanja porodičnih odnosa. Usluge obavlja pružalac usluge socijalne i dječije zaštite.

Smještaj je usluga koja podrazumijeva boravak korisnika: na porodičnom smještaju-hraniteljstvu, porodičnom smještaju, u ustanovi socijalne i dječije zaštite, u prihvatilištu – skloništu i u drugim vrstama smještaja (zajednicama stanovanja, predah smještaju i dr.). Smještaj može biti privremeni, povremeni i dugotrajni. Usluge smještaja obavlja pružalac usluge socijalne i dječije zaštite.

Predlogom zakona propisane su vrste porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, što doprinosi razvoju vaninstitucionalnih usluga u Crnoj Gori. Porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj obezbjeđuje se kao: 1) standardni smještaj; 2) smještaj uz intenzivnu ili dodatnu podršku; 3) urgentni smještaj; 4) povremeni smještaj; 5) druga vrsta smještaja. Uslugu porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja pruža fizičko lice u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju porodični odnosi. Uslugu porodičnog smještaja pruža fizičko lice koje je procijenjeno kao podobno, uspješno je završilo obuku i dobilo licencu za pružanje te usluge. Uvođenje licence za pružaoce usluge porodičnog smještaja, jeste sistemski mehanizam kojim se unaprjeđuje kvalitet i kontrola pružanja ov usluge. Procjenu podobnosti fizičkog lica za pružanje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, stručnu podršku i obuku, vrši centar za socijalni rad. Pružalac usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja ima pravo na stručnu podršku, naknadu troškova smještaja korisnika i naknadu za rad.

Međusobna prava i obaveze između pružaoca usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja i centra za socijalni rad, uređuju se ugovorom o djelu.

Pored centra za socijalni rad i drugi pružalac usluge socijalne i dječije zaštite može da pruža stručnu podršku i sprovodi odgovarajuću obuku pružiocima usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja. Bliže uslove za procjenu podobnosti lica za pružanje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja, program i način sprovođenja obuke i pružanje stručne podrške, za dobijanje licence, kao i za naknadu troškova porodičnog smještaja-hraniteljstva i porodičnog smještaja i naknadu za rad za pružaoca usluge propisuje nadležni organ državne uprave.

Smještaj u ustanovu socijalne i dječije zaštite ostvaruje se zbrinjavanjem u ustanovu i obezbjeđenjem naknade troškova smještaja. Smještaj u ustanovu obezbjeđuje se djeci i mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, licu sa invaliditetom i starom licu kojima se ne može obezbijediti, ili nije u njegovom najboljem interesu, ostanak u porodici, ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj-hraniteljstvo ili porodični smještaj. Smještaj djeteta u ustanovu obezbjeđuje se u slučaju kada centar za socijalni rad ustanovi da se ne može obezbijediti ostanak djeteta u porodici, kroz pružanje podrške porodici, odnosno ne može se obezbijediti porodični smještaj-hraniteljstvo, odnosno nije u najboljem interesu djeteta. Centar za socijalni rad smještaj djeteta u ustanovu socijalne i dječije zaštite preispituje najmanje jednom u šest mjeseci. Djetetu mlađem od tri godine života ne obezbjeđuje se smještaj u ustanovu, a

izuzetno mu se može obezbijediti smještaj u ustanovu, ako se ne može obezbijediti zaštita i ako za to postoje naročito opravdani razlozi, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa državne uprave. Smještaj u ustanovu pruža se korisniku tako da obezbjeđuje pripremu za njegov povratak u biološku porodicu, odlazak u drugu porodicu, odnosno pripremu korisnika za samostalan život. Korisniku smještaja u ustanovu ne može prestati smještaj prije nego što centar za socijalni rad obezbijedi uslove za smještaj u drugu ustanovu, porodični smještaj ili drugi oblik socijalne i dječije zaštite.

Važna novina u ovom predlogu su usluge neodložne intervencije, koje se pružaju radi osiguranja bezbjednosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i obezbjeđuju se 24 h dnevno. Usluge neodložne intervencije pruža centar za socijalni rad uz obaveznu saradnju sa drugim nadležnim organima i službama. Uslugama neodložne intervencije povećava se dostupnost usluga korisnicima, u navedenim situacijama koje ne trpe odlaganje.

Usluge iz predloga ovog zakona pružaju se u skladu sa bližim uslovima, normativima i minimalnim standardima, koje propisuje nadležni organ državne uprave. Nadležni organ državne uprave, pored usluga iz ovog zakona, propisuje i druge usluge socijalne i dječije zaštite. Zakonski tekst, dakle, predviđa definisanje minimalnih standarda za pružanje usluga socijalne i dječije zaštite. Minimalni standardi omogućavaju da se usluge na cijeloj teritoriji Crne Gore pružaju i razvijaju na ujednačen način. To znači da usluga u svim mjestima u kojima se pruža mora zadovoljiti isti minimum standarda. Cilj razvoja socijalne i dječije zaštite je da se u Crnoj Gori uspostavi minimum standarda, kao i da se prilikom pružanja usluga ispod minimuma ne može ići, a svako podizanje standarda je cilj i zadatak socijalne i dječije zaštite. Standardi čine osnovu za uvođenje sistema licenciranja pružalaca usluga. Svi koji ispunjavaju standarde mogu dobiti licencu za rad. Standardi, takođe, daju podsticaj poboljšanju ponude i kvaliteta svih usluga za korisnika.

Usluge socijalne i dječije zaštite (usluge podrške za život u zajednici; savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge, kao i smještaja u ustanovi socijalne i dječije zaštite i prihvatilištu – skloništu), za kojima postoji potreba, a mogu se efikasnije obezbijediti od strane drugih pružalaca usluga socijalne i dječije zaštite, kroz postupak javne nabavke, javnim pozivom ili javno-privatnim partnerstvom, obezbjeđuju se u skladu sa zakonom. Ova zakonska novina omogućava obezbjeđenje potrebnih usluga, a prvenstveno usluga u zajednici, kao i potreban kvalitet usluga putem kompetitivnosti ovlašćenih (licenciranih) organizacija koji žele da se jave u svojstvu pružaoca usluge socijalne i dječije zaštite. Svrha zakonskog instituta kojim se određene usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju putem javne nabavke i na druge navedene načine, nalazi se u poštovanju dva važna principa: dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju; pluralizma usluga i pružalaca usluga. Takođe, navedeno obezbjeđene usluga socijalne i dječije zaštite, vidi se kao sistemski mehanizam obezbjeđenja najkvalitetnijih usluga i pružalaca usluga socijalne i dječije zaštite. Na ovaj način, sistemski se omogućava da korisnik ima dostupnu i kvalitetnu uslugu, koju će pružati onaj pružalac usluge za koga se utvrdi, u postupku javne nabavke, da ima najbolje kapacitete i resurse za pružanje kvalitetne usluge. Putem konkurencije dolazi se do odabira najpovoljnijeg ponuđača, tj. pružaoca usluge. Time što se ugovor o pružanju usluga, zaključuje na ograničeni vremenski period, postiže se da će takav pružalac usluge imati interes da stalno unaprjeđuje svoj rad i kvalitet usluge, odnosno da ih pruža u skladu

sa propisanim standardima, kako bi se pokazao kompetentnim i kompetitivnim za naredni period pružanja usluge socijalne i dječije zaštite.

Nadležnost i postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite (članovi od 73 do 87)

O zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad, a o žalbi protiv rješenja centra za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Predlogom zakona određena je mjesna nadležnost za ostvarivanje prava: 1) lice koje ima prebivalište, prema mjestu prebivališta; 2) lice koje se nađe na teritoriji van svog prebivališta, prema mjestu boravišta; 3) lice nepoznatog prebivališta, prema mjestu u kome je nastao povod za vođenje postupka; 4) dijete, prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja; 5) dijete čiji roditelji ne žive zajedno, prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja kome je dijete povjereno na čuvanje i vaspitanje; 6) dijete čiji roditelji nijesu poznati ili su napustili dijete ili ako nije poznato prebivalište, odnosno boravište djeteta, prema mjestu u kojem je nastao povod za vođenje postupka; 7) pravno lice prema sjedištu, odnosno kad obavlja djelatnost van sjedišta, prema mjestu obavljanja djelatnosti. Centar za socijalni rad koji je počeo postupak dužan je, ako se u toku postupka izmijene okolnosti prema kojima se određuje mjesna nadležnost, da spise predmeta bez odlaganja dostavi nadležnom centru za socijalni rad. Ako korisnik promijeni prebivalište, odnosno boravište centar za socijalni rad je dužan da bez odlaganja dostavi spise predmeta centru za socijalni rad nadležnom prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta korisnika. Centar za socijalni rad kome su spisi predmeta dostavljeni odlučuje o pravu korisnika u roku od 15 dana, od dana dostavljanja spisa.

Sukob mjesne nadležnosti između centara za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave, a centar za socijalni rad je dužan da do okončanja navedenog postupka podnosiocu zahtjeva obezbijedi odgovarajući oblik zaštite.

Predlog zakona sadrži norme o pokretanju postupka, na zahtjev lica odnosno po službenoj dužnosti.

Prava na osnovna materijalna davanja iz ovog zakona priznaju se na osnovu dokaza i neposrednog uvida. Ovlašćeno lice centra za socijalni rad sačinjava nalaz i mišljenje kojim se utvrđuju činjenice o kojima se ne vodi službena evidencija i služi kao dokazno sredstvo. Sadržinu i obrazac nalaza i mišljenja, u smislu stava 1 ovog člana, propisuje nadležni organ državne uprave.

Prava na usluge socijalne i dječije zaštite iz ovog zakona priznaju se na osnovu individualnog plana usluga, koji sačinjava ovlašćeno lice centra za socijalni rad u saradnji sa korisnikom, članovima njegove porodice i drugim licima važnim za korisnika, čime je jasno propisana obaveza omogućavanja korisniku i drugim ovlašćenim licima da učestvuju u postupku utvrđivanja potrebe za konkretnom uslugom. Predlogom zakona definisan je individualni plan usluga.

Predlog zakona sadrži normu o socijalno-ljekarskoj komisiji, kao tijelu za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, lične invalidnine i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena potrebno utvrđivanje smetnji u razvoju, nesposobnosti za rad, odnosno invalidnosti. Centar za socijalni rad utvrđuje te činjenice na

osnovu nalaza, ocjene i mišljenja socijalno-ljekarske komisije. Socijalno - ljekarska komisija obrazuje se kao prvostepena i drugostepena, a formira je nadležni organ državne uprave. Bliže uslove u pogledu obrazovanja, sastava i načina rada komisija propisuje nadležni organ državne uprave.

Predlogom zakona propisano je da je postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite hitan. Centar za socijalni rad o pitanjima o kojima odlučuje prema odredbama ovoga zakona ili posebnog zakona i propisa za njihovo sprovođenje dužan je donijeti rješenje najkasnije u roku od 15 dana od dana pokretanja postupka. Ako je potrebno sprovesti posebni ispitni postupak, centar za socijalno staranje dužan je donijeti rješenje u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ili pokretanja postupka po službenoj dužnosti. Predlog sadrži normu o usmenom rješenju koje se donosi kada se radi o preduzimanju izuzetno hitnih mjera radi obezbjeđenja javnog reda i mira i bezbjednosti ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovinu.

Predlog zakona sadrži normu o neposrednom ugovaranju korišćenja usluge. Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik može neposredno odabrati pružaoca usluge socijalne i dječije zaštite i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju, ako u cjelosti učestvuje u troškovima usluge. Navedena lica ne podnose zahtjev centru za socijalni rad. Ovo je značana novina u odnosu na sadašnji Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti, koja stvara normativne i sistemske uslove za rasterećenje centra za socijalni rad u slučajevima kada posredovanje centra nije neophodno. Ovi slučajevi su jasno propisani u predlogu zakona, a propisani su i izuzeci od neposrednog ugovaranja. Naime, korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik ne može neposredno odabrati pružaoca usluge socijalne i dječije zaštite i ugovoriti korišćenje: 1) usluge smještaja djeteta u ustanovu, osim u slučajevima predviđenim zakonom; 2) usluge smještaja lica lišenog poslovne sposobnosti. Navedene usluge koriste se na osnovu rješenja centra za socijalni rad, odnosno na osnovu odluke suda, u skladu sa zakonom – čime je onemogućena zloupotreba prava na direktno ugovaranje usluge, s ciljem zaštite najranjivijih lica odnosno grupa.

Ustanove socijalne i dječije zaštite i drugi oblik organizovanja pružaoca usluga (članovi 88 do 121)

Poglavlja o ustanovama socijalne i dječije zaštite sadrže i odredbe o javnim ustanovama socijalne i dječije zaštite.

Odredbe o ustanovama socijalne i dječije zaštite uređuju pitanja: statusa, osnivanja ustanove, sadržaju akta o osnivanju, statutu ustanove, organima i upravljanju ustanovom, sastavu upravnog odbora, imenovanju i razrješenju upravnog odbora, razrješenju predsjednika i člana upravnog odbora, direktoru ustanove, evidenciji, statusu zaposlenih, obavezama osnivača, obavezama ustanove, statusnim promjenama, kao i razlozima za prestanak rada ustanove.

U posebnom poglavlju su odredbe o javnim ustanovama socijalne i dječije zaštite, kojima se uređuju sljedeća pitanja: osnivanje, osnivački akt, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, imenovanje i sastav upravnog odbora, razrješenje predsjednika i člana upravnog odbora, rukovođenje, izboru i razrješenju direktora, vrstama javnih ustanova i drugim pitanjima.

Vrste javnih ustanova socijalne i dječije zaštite su: 1) centar za socijalni rad; 2) ustanova za djecu i mlade; 3) ustanova za odrasla i stara lica; 4) ustanove za odmor i rekreaciju.

Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječije zaštite u skladu sa ovim zakonom. Centar može osnovati samo država, kao javnu ustanovu u skladu sa ovim zakonom. Centar se može osnovati za teritoriju jedne ili više opština. Bliže uslove o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad propisuje nadležni organ državne uprave. Centar za socijalni rad u okviru javnih ovlašćenja: 1) obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioca; izradu, praćenje i ponovni pregled planova pružanja usluga socijalne i dječije zaštite; 2) rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite; 3) preduzima propisane mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima; 4) vodi propisane evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika; 5) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. Pored navedenih poslova, centar pokreće, razvija i učestvuje u realizaciji strategija, planova i programa koji doprinose zadovoljavanju potreba građana i sarađuje sa organima državne uprave, lokalne samouprave i drugim organizacijama u oblasti socijalne i dječije zaštite na teritoriji opštine za koju je osnovan. U centru za socijalni rad pripravnost je poseban oblik rada van radnog vremena kod kojeg zaposleni mora biti stalno dostupan (u pripravnosti) da bi, ako zatreba, izvršio neodložnu intervenciju. Plan pripravnosti donosi direktor centra.

Javne ustanove (ustanove za djecu i mlade; ustanove za odrasla i stara lica) pružaju usluge podrške za samostalni život, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge i obavljaju poslove smještaja: djece sa poremećajima u ponašanju, djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, djece sa smetnjama u razvoju, odraslih lica sa invaliditetom, odraslih i starih lica sa psihijatrijskim stanjima, starih lica i lica koja su liječena od bolesti zavisnosti od droga, kao i druge poslove u skladu sa zakonom. Javne ustanove koje obavljaju poslove smještaja djece, mladih, odraslih i starijih lica, transformisaće se s ciljem razvoja usluga podrške za samostalni život, savjetodavno-terapijske odnosno socijalno-edukativne usluge, u skladu sa planom transformacije koji donosi nadležni organ državne uprave.

Javna ustanova za odmor i rekreaciju obavlja poslove odmora i rekreacije za dijete korisnika materijalnog obezbjeđenja i za dijete smješteno u ustanovu ili na porodični smještaj-hraniteljstvo.

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu osniva se za obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječijoj zaštiti, u skladu sa ovim zakonom. Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu je upravna organizacija. Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu obavlja sljedeće poslove: 1) savjetodavne, istraživačke i stručne poslove u oblasti socijalne i dječije zaštite; 2) prati kvalitet stručnog rada i usluga u ustanovama socijalne i dječije zaštite, u skladu sa ovim zakonom; 3) pruža stručnu podršku (u daljem tekstu: supervizijska podrška) radi unaprijeđenja stručnog rada i usluga socijalne i dječije zaštite; 4) obavlja poslove licenciranja stručnih radnika, u skladu sa ovim zakonom; 5) obavlja stručne i organizacione poslove u postupku akreditacije programa obuke, odnosno programa pružanja usluga kojim se obezbjeđuje stručno usavršavanje stručnim radnicima i stručnim saradnicima u ustanovama socijalne i dječije zaštite i pružaocima usluga; 6) donosi Etički kodeks za zaposlene u oblasti socijalne i dječije

zaštite; 7) istražuje socijalne pojave i probleme, djelatnost i efekte socijalne i dječije zaštite, izrađuje analize i izvještaje i predlaže mjere za unaprjeđenja u oblasti socijalne i dječije zaštite; 8) razvija sistem kvaliteta u socijalnoj i dječijoj zaštiti, koordinira razvoj standarda usluga i predlaže nadležnom ministarstvu unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih standarda; 9) učestvuje u izradi, sprovođenju, praćenju i ocjeni efekata primjene strategija, akcionih planova, zakona i drugih propisa koje se odnose na razvoj djelatnosti socijalne i dječije zaštite; 10) donosi plan i program stručnog usavršavanja; 11) organizuje i učestvuje u stručnom usavršavanju i obučavanju stručnih radnika i stručnih saradnika; 12) sačinjava i publikuje monografije, časopise i zbornike radova, stručne priručnike, vodiče, informatore, studije i primjere dobre prakse; 13) informiše stručnu i širu javnost o sprovođenju socijalne i dječije zaštite, ukazuje na potrebe i probleme korisnika, a posebno korisnika iz osjetljivih društvenih grupa; 14) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisom.

Djelatnost u oblasti socijalne i dječije zaštite, odnosno pojedine usluge može, u skladu sa ovim zakonom pružati i organizacija, preduzetnik, privredno društvo i fizičko lice, u skladu sa zakonom. Osnivačka prava u pogledu imenovanja direktora i upravnog odbora drugih oblika organizovanja, vrše se u skladu s propisom koji uređuje osnivanje tog subjekta. Upravljanje kod drugog pružaoca usluga socijalne i dječije zaštite, ostvaruje se na način utvrđen osnivačkim aktom, u skladu sa zakonom. Ove zakonske odredbe su komplementarne sa odredbama o licenciranju pružalaca usluga socijalne i dječije zaštite, kao i sa pluralizmom pružalaca usluga i povećanjem kvaliteta i dostupnosti usluga socijalne i dječije zaštite. Takođe, odredbe o drugim oblicima organizovanja pružalaca usluga, koreliraju sa mogućnostima javne nabavke usluga socijalne i dječije zaštite, javnim pozivom ili javno-privatnim partnerstvom.

Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu, što se može vidjeti iz njegove djelatnosti, ima važnu ulogu u unaprjeđenju sistema kvaliteta socijalne i dječije zaštite, a on je i institucionalni mehanizam za nove zakonske institute, prije svega za: licenciranje stručnih radnika i akreditaciju programa.

Obavljanje poslova u socijalnoj i dječijoj zaštiti (član 122 do 129)

Stručne poslove kod pružaoca usluge obavljaju: stručni radnici i stručni saradnici u skladu sa ovim zakonom. Stručni radnici su: socijalni radnik, psiholog, pedagog, andragog, specijalni pedagog, pravnik, sociolog, defektolog, specijalni edukator, rehabilitator i doktor medicine. Stručni saradnici su lica druge struke, sa visokim obrazovanjem, koja obavljaju poslove kod pružaoca usluga.

Stručni poslovi kod pružaoca usluga grupišu se prema prirodi radnih procesa i ishodima koji nastaju u pružanju usluga. Stručne poslove u socijalnoj i dječijoj zaštiti, kao i bliže uslove i standarde za njihovo obavljanje, utvrđuje nadležni organ državne uprave.

Pripravnički staž se izvodi po utvrđenom programu pružaoca usluge, pod neposrednim nadzorom ovlašćenog radnika (mentora), koji ima najmanje isti stepen školske sprema koju posjeduje pripravnik. Način obavljanja pripravničkog staža, kao i obaveze pružalaca usluge prema pripravniku u toku trajanja pripravničkog staža bliže se uređuje aktom nadležnog organa državne uprave.

Stručni ispit obavezni su da polože: 1) stručni radnici i stručni saradnici nakon obavljanja pripravničkog staža kod pružaoca usluge; 2) stručni radnici radi dobijanja licence, u skladu sa ovim zakonom. Polaganje stručnog ispita stručnih radnika i stručnih saradnika organizuje nadležni organ državne uprave. Uslove, program i način polaganja stručnog ispita propisuje nadležni organ državne uprave. Stručni ispit se polaže pred komisijom čije članove imenuje nadležni organ državne uprave.

Stručno usavršavanje, u smislu ovog zakona, je neprekidno sticanje znanja i vještina stručnih radnika i stručnih saradnika u socijalnoj i dječijoj zaštiti. Stručni radnici i stručni saradnici u socijalnoj i dječijoj zaštiti imaju pravo i dužnost da u toku profesionalnog rada prate razvoj nauke i struke i da se stručno usavršavaju radi održavanja i unaprjeđivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada. Troškove stručnog usavršavanja snosi pružalac usluge.

Pružalac usluge dužan je da stručnom radniku i stručnom saradniku obezbijedi stručno usavršavanje, u skladu sa ovim zakonom, prema planu i programu stručnog usavršavanja.

Licenciranje i licenca (član 130 do 139)

Licenca je, prema ovom predlogu zakona, javna isprava kojom se potvrđuje da li predmetni subjekti ispunjavaju utvrđene kriterijume i standarde za pružanje određenih usluga u oblasti socijalne zaštite.

Postupak za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence pružaocu usluge socijalne i dječije zaštite sprovodi nadležni organ državne uprave. Pružalac usluge dužan je da prije otpočinjanja sa obavljanjem djelatnosti pribavi licencu, u skladu sa ovim zakonom. Licenca se izdaje na period od šest godina i obnavlja se u skladu sa ovim zakonom. Ograničena licenca je licenca kojom se ograničava trajanje, broj korisnika i vrsta usluge koja se pruža. Ograničena licenca izdaje se na rok važenja do tri godine i može biti izdata najviše dva puta.

Postupak za izdavanje, obnavljanje, privremeno ukidanje i oduzimanje licence stručnim radnicima sprovodi Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu. Licenca stručnom radniku izdaje se na period od šest godina.

U predlogu zakona definisane su norme o vrstama licenci, kriterijumima za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence, postupku i registrima izdatih licenci.

Sistem licenciranja je novina u socijalnoj i dječijoj zaštiti u Cnoj Gori, koji proizilazi iz potrebe za unaprjeđenjem kvaliteta i kontrole pružanja usluga socijalne i dječije zaštite, u sistemu koji je zasnovan na pluralitetu pružalaca usluga i pravu korisnika da biraju kompetentne pružaoce kvalitetnih usluga socijalne i dječije zaštite.

Akreditacija programa (član 140 do 147)

Bitna novina ovog zakona ogleda se i u tome što se njime uvodi sistem akreditacije programa obuke odnosno programa pružanja usluga, namijenjen stručnim radnicima u socijalnoj i dječijoj zaštiti, čime se unapređuje kvalitet usluga.

Pored toga, uspostavljanje sistema akreditacije programa obuke predstavlja i jedan od neophodnih uslova za funkcionisanje standardizovanog sistema licenciranja, čije se uvođenje zakonom predlaže.

Akreditacijom se, pored standardizacije i licenciranja, zaokružuje sistem kvaliteta u socijalnoj i dječijoj zaštiti u Crnoj Gori. Naime, postoji potreba za razvojem novih programa obuke i rada sa korisnicima, koji moraju biti takvi da odgovaraju potrebama sistema i korisnika. Ujednačenost i kvalitet ovih programa postiže se njihovom akreditacijom. U sistemu akreditovanih programa, svaki program će morati da zadovolji zahtjeve u pogledu relevantnosti, sadržaja i ciljeva – tako da će profesionalci imati mogućnost stručnog usavršavanja na način koji odgovara savremenim zahtjevima obrazovanja u toku rada. S druge strane, sistem akreditacije programa podstiče same profesionalce i eksperte u oblasti socijalne i dječije zaštite, da sami kreiraju programe i upućuju ih na akreditaciju. Na ovaj način Crna Gora će dobiti podsticajno sistemsko okruženje za razvoj ljudskog kapitala u socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Akreditacija je postupak u kome se ocjenjuje da li program obuke ispunjava utvrđene standarde za akreditaciju. Program obuke se akredituje rješenjem o akreditaciji, a autoru akreditovanog programa obuke izdaje se potvrda o akreditaciji, koja je javna isprava.

Trajanje i obnavljanje akreditacije utvrđeni su kao optimalni rok od pet godina, na koji se program obuke akredituje, uz mogućnost da akreditacija bude obnovljena. U funkciji obezbjeđivanja što kvalitetnije obuke, predviđena su pravila o suspenziji i oduzimanju akreditacije, čija primjena omogućava da se pravovremeno spriječi ostvarivanje programa obuke za koje je utvrđeno da se nekvalitetno realizuju, odnosno da se trajno spriječi ostvarivanje takvih programa obuke.

Evidencije, finansiranje socijalne i dječije zaštite (član 148 do 161)

Za potrebe obavljanja djelatnosti socijalne i dječije zaštite, za planiranje, praćenje stanja, kao i za naučno-istraživačke i statističke svrhe u oblasti socijalne i dječije zaštite vode se zbirke podataka. Zbirke podataka sadrže podatke o: pravima iz socijalne i dječije zaštite; pružaocima usluga; korisnicima prava iz socijalne i dječije zaštite; finansiranju djelatnosti socijalne i dječije zaštite i druge podatke u skladu sa zakonom. Za ostvarivanje prava iz ovog zakona preuzimaju se podaci iz elektronskih i drugih zbirki podataka organa i organizacija nadležnih za njihovu obradu.

Sve informacije o ličnim i porodičnim prilikama korisnika koje pružaoci usluga vode o korisniku usluge su povjerljive informacije. Povjerljive informacije o korisniku pružalac usluga može koristiti samo u svrhu pružanja usluge. Korisnik ima pravo na zaštitu povjerljivosti svih privatnih podataka iz dokumentacije koja se obrađuje za potrebe pružanja usluge, izvještavanja o radu ustanove ili pružalaca usluga, uključujući i one koje se tiču njegove ličnosti, ponašanja i porodičnih okolnosti i načina korišćenja usluga socijalne i dječije zaštite. Povjerljivim informacijama smatra se i: podatak da korisnik koristi pravo ili uslugu; vrsta prava ili usluge pružene pojedinom korisniku; ime, adresa i drugi lični i identifikacioni podaci o korisniku; podaci koji se nalaze u zahtjevu korisnika; informacije koje sam korisnik saopštava o sebi; informacije koje druga lica saopštavaju o korisniku usluga; podaci dobijeni u vezi korisnika usluga tokom pružanja usluge; procjene, nalazi, profesionalni stav ili mišljenje pružaoca usluge o korisniku usluga; podaci koji se nalaze u izvještajima zdravstvenih ustanova za korisnika; informacije o korisniku kao što su: fotografije korisnika usluge, crteži napravljeni od strane korisnika tokom procesa pružanja usluge, svojeručno pisane izjave ili komentari i primjedbe korisnika, pisane bilješke pružaoca usluge ili korisnika, audio i video snimci sačinjeni u vezi sa korišćenjem usluge i drugo i sadržaj prepiske sa drugim ustanovama ili organizacijama, ako ta prepiska sadrži informacije o korisniku ili drugim licima koje su sa njim povezane.

Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se u budžetu države, u skladu sa ovim zakonom. U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječijoj zaštiti propisana ovim zakonom, i za usluge socijalne i dječije zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište – sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima. Ukoliko opštine nisu u mogućnosti osigurati sredstva za usluge u njihovom finansiranju učestvovaće država, u skladu sa ovim zakonom. Sredstva za usluge socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U okviru sredstava za obavljanje djelatnosti, sredstva za izgradnju, održavanje i opremanje javne ustanove socijalne i dječije zaštite koja se finansira iz budžeta države obezbjeđuju se u budžetu države. U okviru sredstava za obavljanje djelatnosti, sredstva za izgradnju, održavanje i opremanje javne ustanove socijalne i dječije zaštite koje se finansiraju iz budžeta opštine obezbjeđuju se u budžetu opštine. Kriterijume za dodjelu sredstava propisuje nadležni organ državne uprave, nadležni organ opštine u skladu sa ovim zakonom.

Radi razvoja odnosno finansiranja usluga socijalne i dječije zaštite sredstva se obezbjeđuju iz budžeta države, budžeta jedinice lokalne samouprave, donacija, igara na sreću i drugih izvora u skladu sa zakonom. Sredstvima se finansiraju: 1) usluge socijalne i dječije zaštite za kojima postoji potreba u lokalnoj zajednici; 2) inovativne usluge i usluge socijalne i dječije zaštite od posebnog značaja za državu. Organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja utvrđuje visinu sredstava za usluge, kriterijume za njihovu raspodjelu po pojedinim jedinicama lokalne samouprave, kriterijume za učešće lokalne samouprave i dinamiku prenosa sredstava.

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječije zaštite, koje obezbjeđuje država, propisuje nadležni organ državne uprave. Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječije zaštite, koje se finansiraju iz budžeta opštine, propisuje nadležni organ opštine.

Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika i drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzelo plaćanje troškova usluge podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge i usluge smještaja učestvuju u plaćanju usluge svim svojim primanjima, prihodima i imovinom, izuzev primanja ostvarenih po osnovu materijalnog obezbjeđenja porodice, dodatka za djecu, lične invalidnine, jednokratne novčane pomoći, primanja po osnovu nagrada i otpremnine za odlazak u penziju. Korisnik ne učestvuju u troškovima usluge: 1) procjene i planiranja; 2) neodložne intervencije. Korisniku smještaja u javnoj ustanovi socijalne i dječije zaštite obezbjeđuju se sredstva za lične potrebe u iznosu koji utvrđuje nadležni organ državne uprave. Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju usluge koje obezbjeđuje država, propisuje nadležni organ državne uprave. Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju usluge koje obezbjeđuje opština, propisuje nadležni organ opštine. Za lica koja nijesu u mogućnosti da učestvuju u troškovima usluga, sredstva se obezbjeđuju u budžetu države, odnosno budžetu opštine. Sa korisnicima koji učestvuju u plaćanju usluge ugovor o plaćanju usluge zaključuje pružalac usluge socijalne i dječije zaštite.

Nadzor (član 162 do 166)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši nadležni organ državne uprave. Nadzor nad stručnim radom pružaoca usluge socijalne i dječije zaštite vrši nadležni organ državne uprave, u skladu sa ovim zakonom. U nadzoru nad stručnim radom utvrđuje se da li su ispunjeni uslovi u odnosu na primjenu propisanih stručnih procedura i na korišćenje stručnih znanja i vještina tokom prijema, procjene, planiranja, pregleda efekata realizovanih aktivnosti i završetka rada sa korisnikom, na osnovu uvida u dokumentaciju i uvida u proces pružanja i efekata usluga. Po završenom nadzoru nad stručnim radom sačinjava se izveštaj. Inspekcijski nadzor nad radom pružalaca usluga vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora. Inspektor socijalne i dječije zaštite (u daljem tekstu: inspektor) samostalan je u radu u granicama ovlašćenja utvrđenih zakonom i propisima donešenim za sprovođenje zakona i lično je odgovoran za svoj rad. Inspektor je dužan da postupa savjesno i nepristrasno u vršenju poslova inspekcijskog nadzora, da čuva kao službenu tajnu podatke do kojih dođe u toku vršenja nadzora, a posebno podatke iz dokumentacije korisnika. U vršenju nadzora inspektor je ovlašćen da utvrđuje zakonitost rada i ispunjenost standarda i da u skladu sa ovim zakonom: pregleda opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga; izvrši uvid u dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga, na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječije zaštite; izvrši neposredan uvid u ostvarivanje prava i usluga, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rok za njihovo otklanjanje koji ne može biti kraći od 15 dana ni duži od šest mjeseci, a, u hitnim slučajevima, naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka odmah; zahtijeva izvještaje i podatke o radu javne ustanove socijalne i dječije zaštite i drugog pružaoca usluga; izvrši provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite propisanih ovim zakonom; sasluša i uzme izjave odgovornog lica, odnosno stručnog radnika i stručnog saradnika, kao i drugih zaposlenih, korisnika i drugih lica; inicira postupak za utvrđivanje odgovornosti; izvrši neposredan uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora u skladu sa ovim zakonom; razmatra predstavke pravnih i fizičkih lica koje se odnose na rad i pružanje usluga socijalne i dječije zaštite; obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom. U vršenju inspekcijskog nadzora pored mjera i radnji propisanih Zakonom o inspekcijskom nadzoru, inspektor može da: odredi minimum rada za vrijeme trajanja zabrane rada; privremeno zabrani obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite ili

određenih poslova iz djelatnosti socijalne i dječije zaštite zaposlenom koji obavlja djelatnost socijalne i dječije zaštite suprotno odredbama ovog zakona i propisima donijetim za sprovođenje ovog zakona, najmanje na 30 dana, a najduže na šest meseci od dana kada je primljen akt kojim je ta mjera izrečena; zabrani samostalni rad stručnom radniku koji nije dobio, odnosno obnovio licencu za samostalni rad, odnosno kome je oduzeta licenca za samostalni rad; da predloži oduzimanje licence stručnom radniku iz razloga propisanih ovim zakonom.

Kaznene odredbe (član 167 do 168)

Novčanom kaznom u iznosu od 500 € do 5 000 € kazniće se za prekršaj pravno lice ako: 1) otpočne sa obavljanjem djelatnosti prije pribavljanja licence u skladu sa članom 130 ovog zakona; 2) najkasnije do kraja marta tekuće godine ne podnese izvještaj o radu i izvještaj o finansijskom poslovanju za prethodnu godinu u skladu sa članom 101 ovog zakona. Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 250 € do 1000 €.

Novčanom kaznom kazniće se korisnik socijalne zaštite ako da neistinite podatke na osnovu kojih je ostvario prava po ovom zakonu u skladu sa članom 86 ovog zakona.

Prelazne i završne odredbe (član 169 do 178)

Pružalac usluge dužan je da rad i poslovanje uskladi sa odredbama ovog zakona, u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 60 stav 2 ovog zakona. Pružalac usluge dužan je podnese zahtev za dobijanje licence u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od godine dana od dana donošenja propisa 135 stav 2 iz ovog zakona. Do početka primjene odredaba o licenciranju, nadležni organ državne uprave će davati odobrenje za rad pružaocima usluga socijalne i dječije zaštite.

Zavod za socijalnu zaštitu počće sa radom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izbor upravnog odbora i direktora javne ustanove socijalne i dječije zaštite u skladu sa ovim zakonom izvršiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do izbora organa postojeći organi ustanove nastavljaju sa vršenjem poslova.

Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite koji je započet prije primjene ovog zakona, završiće se po odredbama ovog zakona.

Korisnici iz socijalne i dječije zaštite koji su ostvarili pravo po propisima koji su bili na snazi do dana primjene ovog zakona, a ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, nastavljaju sa korišćenjem toga prava.

Propisi za sprovođenje ovog zakona, donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, izuzev posebno navedenih propisa, koji će se donijeti u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do donošenja novih propisa primjenjivaće se dosadašnji propisi, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list RCG", broj 78/05) i član 121 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG”, broj 40/11). Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

V. Očekivani efekti primjene zakona

Donošenjem ovog zakona, i izradom pratećih podzakonskih akata, sistem socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori će biti koncipiran u skladu sa standardima međunarodnih dokumenata, realizovaće se niz ciljeva definisanih strateškim doklumentima u oblasti socijalne i dječije zaštite, stvoriće se normativno-pravni osnov za dalji razvoj sistema socijalne i dječije zaštite, unaprijediće se kvalitet usluga, a pored toga, povoljno će se uticati i na povećanje socijalne uključenosti.

VI. Procjena fiskalnih sredstava za sprovođenje zakona

Implementacija Predloga zakona ne zahtijeva dodatna novčana sredstva.

VII. Skraćeni postupak za donošenje zakona

U skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore, predlaže se donošenje Predloga zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti po skraćenom postupku.

Razlozi zbog kojih se predlaže donošenje Zakona po skraćenom postupku su takvi, što bi nedonošenje zakona moglo prouzrokovati štetne posljedice, za neracionalno trošenje budžetskih sredstava na ime isplate refundacije naknade zarade i naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i materijalnog obezbjeđenja.

Naime, Predlogom Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti propisani su novi uslovi za refundaciju naknade zarade i naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo, kojim će se uspostaviti bolja kontrola korišćenja budžetskih sredstava. Takođe, propisano je da porodica korisnik materijalnog obezbjeđenja, koja ima roditelje sposobne za rad može koristiti navedeno pravo neprekidno najduže devet mjeseci, što će doprinijeti smanjenju budžetskih sredstava.

Predlogom Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti omogućiće se izrada informacionog sistema socijalnog staranja "socijalnog kartona" koji će unaprijediti sistem socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori. Informacioni sistem socijalnog staranja u Crnoj Gori predstavlja elektronsku verziju socijalnog kartona korisnika prava iz socijalne i dječije zaštite. Cilj ovog sistema je i da se omogući elektronska razmjena podataka među institucijama radi smanjenja administrativnih troškova, efikasnijeg pružanja usluga socijalne i dječije zaštite i kreiranju politika u ovoj oblasti.

Procijenjeno je da će za primjenu zakona biti potrebno manje sredstava u odnosu na sredstva koja su se do sada izdvajala u skladu sa važećim Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti.